AD

PHOTII LEXICON.

CAPUT I.

BOETHII

λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴ

κατὰ στοιχεῖον.

EIUSDEM

περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων.

Pollicitus sum nuper, quum multis argumentis et exemplis diligenter ostendissem quantum ineptiarum in Photii Lexico inesset et in quam multos gravissimos et turpissimos errores se implicuisset ille, quem omnes suae aetatis eruditissimum et acutissimum hominem fuisse perhibent, me alio tempore demonstraturum esse quid sit in Photio boni. Datam fidem nunc aliqua ex parte solvam.

Solebant olim qui veterum scriptorum *λέξεις* condebant aut cuiuslibet generis *λέξεων συναγωγὰς* componebant impudentissime alienos libros eiusdem argumenti describere et aliorum labores sine ulla religione aut pudore in suum librum transferre. Nonnulli aequalium scrinia compilabant, plerique antiquiorum scripta securi transscribebant et edebant pro suis. Addebant nonnumquam aliquid de suo ne furtum esset manifestum. Rei pervulgatae unum exemplum proferam. Photius

in Bibliotheca (in Cod. 150.) legisse se scribit *λεξικὸν Ἰουλιανοῦ τῶν παρὰ τοῖς δέκα ῥήτορσι λέξεων κατὰ ϛοιχεῖον*. Ibidem lectum a se narrat Diodori librum eiusdem argumenti: *οὐδὲν δὲ ἧττον* (inquit) *καὶ Διόδωρος εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν διεπραγματεύσατο*. Diodorus quoque scripserat *Λεξικὸν τῶν παρὰ τοῖς δέκα ῥήτορσι λέξεων κατὰ ϛοιχεῖον*. Erat autem liber unus et idem: alter enim alterum fideliter ad verbum descripserat, sed in Iuliani libro multo plura veterum scriptorum testimonia adscripta erant, quae apud Diodorum non legebantur. *Ἰουλιανῷ* (inquit) *ἡ τῶν μαρτυριῶν χρῆσις ἐπὶ πλέον παρατίθεται*. Caeterum descriptum esse fideliter alterum ex altero Photius his verbis diserte testatur: *δοκεῖ ὥσπερ· μεταγραφὴ θατέρῳ τὸ σπούδασμα ἀλλ' οὐχὶ ἰδίᾳ ἑκατέρῳ αὐτῶν συνειλέχθαι*. Non est acuto viro et attento lectore satis dignum quod Photius his continuo addidit: *ὅϛις δὲ χρόνῳ τῶν δύο πρεσβύτερος (δοκεῖ γὰρ ὥσπερ μεταγραφὴ — συνειλέχθαι), ἀλλὰ τίς ἐξ ἄλλου μετέγραψε τέως οὐκ ἔχω λέγειν*. Non est enim dubium quin Iuliani liber antiquior ab isto nescio quo Diodoro fuerit in Epitomen redactus resectis passim veterum poëtarum et scriptorum testimoniis. Plane idem in Harpocratione usu venisse scimus, qui quum scripsisset *λέξεις τῶν δέκα ῥητόρων*, in quibus (ut Photii verbis utar), *ἡ τῶν μαρτυριῶν χρῆσις ἐπὶ πλεῖϛον παράκειται*, factum est ut aliquanto post idem liber a nescio quo in Epitomen redigeretur, omissis ut plurimum scriptorum veterum et poëtarum locis, quos Harpocration olim magna cura et diligentia collectos apposuisset. Exstat hodie uterque liber et integer et in brevius contractus, unde cognosci potest quam viam ac rationem in tali re *οἱ ἐπιτεμνόμενοι* sequantur. Auctoritates adscriptas et testimonia veterum et poëtarum locos resecant nihil ad rem facere rati; *res ipsas* tenere satis esse inepti opinantur, easque quam paucissimis verbis ex ipso auctore sumtis et fere numquam mutatis complectuntur. In tanta furandi compilandique impudentia et licentia non miraberis eum qui Iuliani epitomen confecisset auctoris nomen silentio tegere ac suum nomen, DIODORUM, in fronte operis inscribere. Itaque qui Iuliani liber erat Diodori esse dicebatur: quod quam tuto et impune committi potuerit, Photius, doctissimus ille scilicet et acutissimus librorum Censor, demonstrat

qui fraudem manifestam tenens manibus »*non habeo dicere* (inquit) *uter sit antiquior, atque adeo uter alterum descripserit.*" Simul mihi obiter animadverte quam vitiose doctus Censor loquatur qui non dubitaverit scribere τίς ἐξ ἄλλου et ὅςις πρεσβύτερος, quae non sunt minus foeda quam si Latine velles dicere: »*quis* sit antiquior" et: *quis ex alio* pro: *uter ex altero*, πότερος ἐκ θατέρου. -Antiquissimum exemplum spissioris λέξεως in Epitomen contractae memini me legere apud Erotianum in Praefatione τῆς τῶν παρ' Ἱπποκράτει λέξεων συναγωγῆς; ubi quum narrasset τὸν Ταναγραῖον Βακχεῖον διὰ τριῶν συντάξεων glossas Hippocratis explicuisse πολλὰς παραθέμενον εἰς τοῦτο μαρτυρίας ποιητῶν, statim mentionem subiungit Παρεπικελεύςου τοῦ Κρητὸς τοῦ ἐπιτεμομένου τὰς Βακχείου λέξεις. Resecuit et ille, ut probabile est, poëtarum locos, a Bacchio plurimos adscriptos, et sic librum pulcherrimo ornamento spoliavit, quod etiam propterea iniquissime ferendum erat, quoniam ipsum Aristarchum constabat illam exemplorum copiam Bacchio collegisse. Testis est Galenus in Praefatione τῆς τῶν Ἱπποκράτους γλωσσῶν ἐξηγήσεως p. 404: ὥσπερ ἐποίησε Βακχεῖος Ἀριςάρχου τοῦ γραμματικοῦ τὸ πλῆθος αὐτῷ τῶν παραδειγμάτων ἀθροίσαντος, ὥς φασιν. Ex illa igitur describendi alieni operis licentia saepe factum est ut verus auctor eruditae annotationis variaeque grammaticae suppellectilis ignoraretur et impudentes ac nihili Graeculi veluti graculi pennis alienis exornati apud seros posteros sese efferrent iactarentque. In ipso Iuliano, de quo modo diximus, et in Diodoro, qui eum in brevius contraxit, aliquid huiusmodi usu venisse suspicor, de qua re melius agam ubi alia quaedam praemisero, quae non tantum magnam veri speciem sed certam habent et indubitatam fidem. Nempe ego Photium suam λέξεων συναγωγὴν totam, quanta est, illo quo dixi modo ex antiquiorum grammaticorum λέξεσι compilasse et contexuisse contendo ac demonstratum dabo. Photius *de suo nihil prorsus addidit* ac totus sapit ex iis, quae olim aliorum doctrina et industria e veterum scriptorum praesertim Atticorum lectione sedulo collegit. Photius ipse numquam antiquos poëtas aut historicos aut oratores aut philosophos ita legit ut ex iis sui Lexici materiem vel in unum comportaret vel certe augeret et amplifi-

caret. Photius ipse numquam antiquum dicendi genus vel Atticam loquendi consuetudinem animadvertit aut in commentariis notavit. Numquam Veterum loquendi usum exquisitum et reconditum et longo saeculo obsoletum et antiquatum observavit et ad sequiorum *συνήθειαν* exegit. Numquam in vocabulorum priscorum forma aut significatione aut compositione indaganda et constituenda occupatus fuit. Numquam in Veterum scriptis Photius ipse aut intricatos locos expedivit aut corruptos emendavit vel certe conatus est emendare. Tamen Photii nomine inscriptam habemus spissam et copiosam et eruditissimam *λέξεων συναγωγήν*, in qua illa omnia, quibus nihil quidquam operae Photium dedisse contendimus, ubique sedulo fieri videmus. Scilicet illa omnia Photius non *scripsit*, sed *descripsit*. Non est in Photiana *συναγωγῇ* unum verbum, quod ab ipso Photio sit profectum. Nihil aliud Photius praestitit quam ut materiem ab aliis grammaticis olim collectam et in variis scriptis veluti in horreis reconditam comportaret componeretque in unum *κατὰ ϛοιχεῖον*. Ex pluribus libris conflavit unum librum nihil prorsus de suo addens. Itaque quidquid apud Photium legitur, *nihil, prorsus nihil eorum Photius ipse dicit*, sed alius Photio longe antiquior auctor, cuius ille testimonium ad verbum ita describit ut quae ille dixerit ipse dixisse videatur. In ea diversarum *λέξεων* farragine contexenda construendaque errores plurimos et turpissimos commisit, saepe iocularem in modum depravatis librorum scripturis deceptus est, monstra et portenta verborum aut ipse indiligenter legendo genuit aut alias res agens parta aliorum socordia securus recepit, saepe coniungenda dissecuit aut copulavit disiungenda, et omnino nullum est vitii aut mendi genus quod non Photius aut ipse commisit aut commissum ab aliis sua auctoritate munivit. Satis haec veluti crimina nuper plurimis et luculentissimis argumentis et documentis demonstrata dedimus, quibus nullo negotio complura alia, si res requireret, addere possemus. Pauca obiter tangam. Photius recepit: Νορύη: *ὄσπριόν τι. Θεόφραϛος δὲ συνώνυμά φησι τρύχνον, νορύην, τιθύμαλλον*, et Νορτή: *τιθύμαλλον*. Verum est Ὀρύην, sed repetita ultima littera praecedentis *τρύχνον* peperit errorem, qui duplex est in Νορτή, ubi Τ natum ex Τ est et Ν

vitio adhaesit. Sed ὀρύη, dicat aliquis, obscurum et nemini cognitum vocabulum est, in quo facillimus error paratam habet veniam. Dabo alterum, in quo veniae non erit locus. Si quid Photio credis Ἤεμεν: ᾔδειμέν significat. Quid hoc verbi est ἤεμεν pro *sciebamus?* Error est manifestus. In talibus omnia ipsi accurate scimus et nihil est quod a grammaticis doceri debeamus. Attici dicebant ᾔδη, ᾔδησθα, ᾔδει et ante vocalem ᾔδειν, tum ᾔστην, et ᾔσμεν, ᾖστε et ᾖσαν, ut in perfecto ἴστον, ἴσμεν, ἴστε et ἴσασιν. De ea re nunc quidem inter omnes satis constat. Quid Photius? deceptus mendosi libri scriptura bona fide credidit ἤεμεν dici pro ᾔδειμεν. Idem homo tamen paulo post dedit:

Ἤϊα: βρώματα καὶ τὸ ἐπορευόμην.
Ηἴκειν: ὅμοιος ἦν.
Ηἴσμεν: ἐπιστάμεθα.

et nonnullis interpositis:

Ἠϊς: ὑπάρχεις.
Ηἴσαν: ἐπίσταντο.

quorum nihil sine vitio est. Fefellit saepe Photium τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα, quod quum in antiquissimis libris aut plane omitti soleat aut praecedenti vocali adscribi et iuxta poni, Photius I modo omittit, modo pro syllaba accipit, vitiose utrumque, veluti in Ἤθεος: ἄφθαρτος πρὸς γυναῖκας (positum inter Ἠθεῖος et Ἤθη) et Ἠΐθεος: ὁ ὥραν ἔχων γάμου καὶ μηδέπω γεγαμηκώς (collocatum inter Ἤϊα: τὴν τῶν ὀσπρίων καλάμην et Ἤϊα: βρώματα). Utraque glossa sumta est (ut infra ostendam) e λέξει Πλάτωνος et mendosa est utraque. Scribendum est utrobique more Attico ᾔθεος. Homericum et Ionicum est ἠΐθεος ut in noto versu:

παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιϊν.

quemadmodum ληΐζομαι pro Attico λῄζομαι, et ληϊστῆρες pro Attico λῃσταί, χρηΐζω pro χρῄζω, aliaque eiusdemmodi complura. Itaque distinguere debuerat Homericum ἤϊα, τὰ βρώματα in Homeri versu:

Θώων πορδαλίων τε λύκων τ' ἤϊα πέλονται.

et Atticum ᾖα, τὸ ἐπορευόμην. Debebat scribere ᾔκειν: ὅμοιος ἦν, sumtum ex Aristophanis Avibus vs. 1298:

ὄρτυξ ἐκαλεῖτο, καὶ γὰρ ᾔκειν ὄρτυγι,

ubi Codices omnes ἧκεν aut ἥκεν pessime exhibent. Similiter ἦσμεν: ἠπιςάμεθα dare debuerat, et ἦσαν: ἠπίςαντο, non ἐπιςάμεθα et ἐπίςαντο. Sumta haec sunt ex locis Euripideis, quos incorruptos servavit nescio unde descriptos Etymologus Magnus p. 438, 58. in v. Ἤισμεν: — Εὐριπίδης Ἑκάβῃ·

εἰ δὲ μὴ Φρυγῶν | πύργους πεσόντας ἦσμεν.

ἀντὶ τοῦ ᾔδειμεν. καὶ Σοφοκλῆς Κόλχοις·

ὑμεῖς μὲν οὐκ ἄρ' ἦςε τὸν Προμηθέα.

ἀντὶ τοῦ ᾔδειτε. Εὐριπίδης Ῥήσῳ·

οὐδ' ἀφιγμένον | τὸ πάμπαν ἦσαν.

ἀντὶ τοῦ ᾔδεσαν. Euripidis loci exstant in Hecuba vs. 1111, et in Rheso vs. 855, ambo in libris vitiati, qui ἴσμεν et ἴσαν exhibent, ut solent Graeculi formas antiquas et sibi ignotas inquinare. Superest vitiosum Ηϊς: ὑπάρχεις; in quo latet Homericum Εἷς e notissimo versu:

αἵματος εἷς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.

Vix capimus quomodo is, qui ἦσμεν: ἠπιςάμεθα, et ἦσαν: ἠπίςαντο habeat ob oculos, serio potuerit scribere: Ἤεμεν: ᾔδειμεν, neque statim intellexerit in HЄMЄN latere HCMЄN, id est ἦσμεν. Sciri potest etiamnunc unde absurdum istud Ἤεμεν Photius arripuerit. Nempe quum suam λέξεων συναγωγὴν ex aliorum libris componere constituisset, nactus est illam ipsam Harpocrationis Epitomen, quam supra commemoravimus, eamque totam cum pulvisculo in suam farraginem transtulit. In integro Harpocrationis opere inter HPIA et HTHMЄNHN haec olim legebantur: HCMЄN: ᾔδειμεν. Ἀντιφῶν πρὸς τὴν Καλλίου ἔνδειξιν ἀπολογίᾳ· ἡμεῖς μὲν οὖν οὔτε ναυτικὸν ἦσμεν ὁπόσου δέοι, sed stolidi scribae olim pro HCMЄN bis ἥεμεν substituerunt. Hinc factum est ut Epitomes auctor resectis reliquis omnibus reciperet: Ἤεμεν: ᾔδειμεν, idque Photius nil mali suspicatus descripsit collocavitque inter Ἠετιώνεια et Ἠεροφοῖτις, ut dubitari nequeat quin serio Ἤεμεν admiserit. Ne sedes quidem vitiosae et barbarae glossae inter ἠρία et ἠτημένην eum advertit, sed bellissimum illud ἥεμεν ex illa sede in alienam post Ἠετιώνεια (quod et ipsum est ex Harpocrationis Epitome) transposuit, et medias Ἠκρωτηριασμένοι, Ἡλιαία, Ἡλικία τῆς πόλεως, Ἡμίεκτον, Ἡμιολιασμός, Ἤπειρον, Ἡράκλεια, Ἠραῖον τεῖχος et Ἠρία, quae in

Harpocrationis Epitome eam praecedunt, subiecit ei deinceps omnes. In Harpocrationis Codicibus, in quibus hodie αἱ τῶν δέκα ῥητόρων λέξεις integrae supersunt, comparet vetus mendum ἤεμεν, quam glossam Editor aliquis nihil Photio acutior transposuit post Ἡδύλειον. Tandem foedam maculam eluit Dindorfius. Non teneo me quin tertium putidissimum Photii errorem his adiiciam. Serio recepit: Ἠλιόμην: ἠλισμένος ἤμην. Ut illic ϵ et c confusa sunt, sic hoc loco o et c, namque emendandum esse ἠλίσμην pro ἠλιόμην si quis forte mihi non credit at ille ipsi credat Photio, qui post pauca emendate scripsit: Ἠλίσμην: ἠλισμένος ἤμην. Quid eo homine facias qui magna cum gravitate ἠλιόμην dicat esse ἠλισμένος ἤμην? et quid, quaeso, prodest, si cui explicare velis quid sit ἠλίσμην, eum docere ἠλίσμην esse ἠλισμένος ἤμην? Qui illud non intelligit, ne hoc quidem intelligit. Scatent istiusmodi annotatiunculis puerilibus et nullius pretii saepe etiam mendacissimis eruditae illae λέξεων συναγωγαί, quas multi non minus reverentur quam »*veterum membranarum fidem*," neque suspicantur quid lateat sub leonina pelle. Dari mihi nunc velim quamvis obstinatum Photii admiratorem: contemnet, sat scio, Photium suum ubi hanc λέξιν legerit: Ἡμῖν: ἀντὶ τοῦ ἡμᾶς. Fortasse illa annotatiuncula aliquid prodesse poterat, quum adscripta esset ad eum locum quo pertinebat, quamquam nihil est vanius quam ista vetus *Enallage* casus, aut generis, aut temporis, qua superiorum temporum philologi et theologi tanto opere delectabantur. Nunc autem loco suo mota quanti facienda sit iudicent Photii admiratores.

Hi igitur sunt Photii ipsius errores et hallucinationes, in quas sese induit quum materiem e libris diversissimis in unum comportatam κατὰ ϛοιχεῖον sedulo digerere et disponere coepisset. Namque, ut nunc ponimus et deinde diligenter probabimus, non est in Photiana sylloge unum verbum, quod sit ab ipso Photio profectum. Unaquaeque λέξις habet auctorem a Photio diversissimum: pleraeque auctorem habent grammaticum veterem et perdoctum magnaeque auctoritatis et ponderis testem.

Nunc tempus est, ut videamus unde quaeque λέξις deprompta sit, quos quorum grammaticorum libros Photius de-

scripserit et in suam λέξεων συναγωγὴν transfuderit. Huius rei inquisitio et indagatio partim facillima est, partim tam difficilem esse putes ut omnino fieri non posse nonnullis debeat videri. Nempe si supersunt libri, quos Photius in suum usum converterit, nihil est facilius quam illud furtum (ut nobis quidem videtur) vel illam μεταγραφήν (ut isti appellant) deprehendere et agnoscere, quoniam ad verbum omnia fideliter describunt nec nisi rarissime aliquid leviter immutant, nihil prorsus de suo addentes sed hic illic coniuncta disiungentes aut coniungentes disiuncta et subinde pauca quaedam perexigui momenti resecantes. Verum ubi illi libri, unde sua hauserint, olim perierunt, arduum negotium est furta certis auctoribus veluti dominis suis restituere et idoneis argumentis probare qui libri sint a quibus scripti, unde isti fures sua omnia exiguo labore in suos libros transtulerint. Sed valet in hac quoque re illud Sophocleum:

τὸ ζητούμενον
ἁλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τἀμελούμενον.

Videor mihi scire unde Photius suas copias tantum non omnes mutuatus fuerit, idque nunc diligenter demonstrare in animo est.

Verbo dixisse satis est de iis libris qui et ab illo in suam Συναγωγὴν recepti sunt et simul aetatem tulerunt. Duo hi libri sunt: Harpocrationis λέξεις τῶν δέκα ῥητόρων et λέξεις Πλατωνικαί Timaei. Photius nactus est illam Epitomen Harpocrationis, de qua supra diximus, et illas omnes τῶν δέκα ῥητόρων λέξεις in Epitomen contractas nudas et testium auctoritatibus et scriptorum veterum poëtarumque locis, quibus Harpocration suum librum ornaverat, spoliatas cum pulvisculo in suam farraginem transfudit. Uterque liber e communi litterarum naufragio enatavit et salvus ad nos pervenit. Habemus opus integrum, habemus Epitomen quoque, quam solam nactus Photius totam fideliter descripsit et eius λέξεις omnes κατὰ στοιχεῖον digestas in suum librum recepit ne verbo quidem de ea re admonens sed omnia perinde ac si sua essent et a se ipso reperta et collecta apponens. Iocosum est et risum movet ubi Photius alienam doctrinam, alienas observationes, opiniones, coniecturas, errores quoque alienos ita refert

ut ea omnia ipse sentire et ex sua ipsius persona dicere videatur, quum nihil aliud revera egerit quam ut illa omnia ex alieno libro in suum retulerit. Pauca haec exempla vide et reputa tecum quam perversum sit et ridiculum putare a Photio illa dici quae multis ante Photium natum saeculis dixerit Harpocration. Simul reputa et te et nos omnes in eodem errore versari quum et reliquas Photianas λέξεις et Hesychii alias et Suidae et aliorum multorum tribuimus non iis qui scripserunt, sed istis qui post multa saecula omnium novissimi ea omnia descripserunt, id quod sexcenties philologi omnes facere solemus. Photius, ut ita dicam, personatus in v. Λυκιουργεῖς reprehendit turpem errorem Didymi, qui alias res agens et festinans annotarat τὰς λυκιουργεῖς φιάλας commemoratas a Demosthene ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον (pag. 1193, 11.) esse τὰς ὑπὸ Λυκίου κατεσκευασμένας φιάλας τοῦ Μύρωνος. Mirari satis nequeo quomodo Didymus, homo eruditissimus, in re tam nota et frequenti sic errare potuerit. Castigatur igitur his verbis: ἔοικε δὲ ἀγνοεῖν ὁ γραμματικὸς ὅτι τὸν τοιοῦτον σχηματισμὸν ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων οὐκ ἄν τις εὕροι γινόμενον, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πόλεων καὶ ἐθνῶν, ὡς κλίνη Μιλησιουργὴς καὶ τὰ ὅμοια. Verissima haec observatio est et aliquanto doctioris grammatici quam aut Photius fuit aut Harpocration, unde haec descripta sunt, de qua re mox dicam. Dicebant sic Graeci Ἀττικουργής, Κορινθιουργής, Ναξιουργής, Μιλησιουργής, Χιουργής, et Ionice Ῥηνιοεργής, Καρικοεργής, Λυκιοεργής, quod Attici in Λυκιουργής contrahebant, et sunt alia eiusdem generis plura ἀπὸ πόλεων καὶ ἐθνῶν formata. Pergit grammaticus: μήποτ' οὖν γραπτέον καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἀντὶ τοῦ προβόλους δύο λυκοεργέας λυκιοεργέας, ἵνα ὥσπερ παρὰ τῷ Δημοσθένει οὕτως ὀνομάζηται τὰ ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένα. Eodem modo interpretatur Hesychius Ἀττικουργῆ: τὰ ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς εἰργασμένα. Paulo melius grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 461, 30; Ἀττικουργές: τὸ εἰργασμένον τὸν Ἀττικὸν τρόπον. οὐ μόνον ὑποδήματα καὶ σκεῦος, ἀλλὰ καὶ ῥήματα καὶ εἴ τι ἄλλο Ἀττικουργῆ φησί που Μένανδρος. Praeclara haec est et evidens loci Herodotei emendatio. In Herodoti Codicibus VII. 76. legitur etiam nunc καὶ προβόλους δύο λυκιεργέας ἕκαστος εἶχε, sed nulla est dubitatio quin λυκιοερ-

γέας verum sit, ut est διὰ Καρικοεργέος ὀχάνου alicubi apud Anacreontem. Noli tamen huius optimae correctionis gratiam Photio habere Descripsit ille cum pulvisculo ea omnia ex Epitome Harpocrationis v. λυκιουργεῖς. Sed ne huic quidem infelici coniectori et obtusi ingenii grammatico ulla debetur gratia. Compilavit enim impudenter scrinia Athenaei, apud quem in libro XI. p. 486 D. omnia quae dedimus exstant. Est haec, ut tu vides, φωρῶν ἀγορά. Athenaeum compilat Harpocration, Harpocrationem Photius, Photium (ut mox videbimus) Suidas. Vidimus certam emendationem, quam Photius ut a se repertam narrare videbatur, videamus nunc apud eundem primum incertam correctiunculam, deinde absurdam et malesanam παραδιόρθωσιν. Photius in v. Μάϛηρα (Μάϛειρα verum est) locum Demosthenis p. 100, 22. ita tentat: μήποτε δὲ γραπτέον (inquit) ἀντὶ τοῦ Μάϛειραν Βάϛειραν ἢ Πίϛειραν ἢ Ἐπίμαϛον, *namque has* (Thraciae) *urbes nominat Anaximenes*, Μάϛειραν *nemo novit.*" Si quid mutandum est, Βάϛειραν unusquisque statim reponet. Quam temerarium autem est Μάϛειραν in Ἐπίμαϛον refingere velle! Sunt hae Harpocrationis suspiciones v. Μάϛειρα, quas nunc Photius pro suis commemorare videtur. Audi iterum Photium personatum ubi criticum agit in v. Κλιμάζει: Δείναρχος· ὅταν οὖν κλιμάζῃ καὶ παράγῃ τοὺς νόμους, ἀντὶ τοῦ παρακλίνῃ καὶ τρέπῃ. Μήποτε δὲ δεῖ γράφειν Βλιμάζῃ ἀντὶ τοῦ θλίβῃ καὶ βιάζηται. Quis ita loquitur? Photium ipsum putas. Minime vero: Harpocration est, cuius locum ille ex Epitome descripsit. Mittamus igitur paulisper Photium et ipsum Harpocrationem spectemus. Nactus est Dinarchi Codicem mendosum, in quo legebatur: ὅταν οὖν ΚΛΙΜΑΖΗΙ καὶ παράγῃ τοὺς νόμους. Nihili verbum est κλιμάζῃ et ne Graecum quidem. Monstrum et portentum vocabuli est scribae dormitantis vitio natum, ut apud Photium et alia multa sunt et Λέμφας: πέπωκας pro ΛΕΛΑΦΑC e Comici versiculo:

τὸ δ' αἷμα λέλαφας τοὐμόν, ὦναξ δέσποτα.

Nihilominus doctus magister monstrum vocabuli interpretatur et narrat κλιμάζῃ esse παρακλίνῃ. Unde hoc, quaeso, arripuit? Numquam enim κλιμάζειν vel legerat vel audiverat. Scilicet commentus est aliquid de suo, quod reliquis Dinarchi

verbis ei sat commode convenire est visum. Itaque id impudenter finxit de nihilo. » *Fecerunt alii item boni*," dices. Scio, et etiamnunc faciunt, sed equidem nescio quomodo numquam hoc interpretandi genus probare potui, et omnia istiusmodi emendare malo quam novis commentis interpretari. Harpocrationem quoque commenti sui poenitere coepit et aliquam loci correctionem circumspexit. Ut est autem infelix coniector suspicatus est » *fortasse* βλιμάζῃ *esse scribendum*." Quanto melius tacuisset quam hoc dixisset! Nesciebat miser quid esset βλιμάζειν neque meminerat se istas lascivi amoris nequitias saepe apud Comicos legisse. Legisse autem? Non meminerat se ipsum supra in v. Βλιμάζειν quid hoc esset explicuisse. Quamquam (mirifica res est, sed vera) sic illud verbum explicuit ut quid tandem esset βλιμάζειν ipse nesciret. Βλιμάζειν esse dicit τὸ ταῖς χερσὶ διαθλίβειν, verum est hoc quidem, sed non est satis. Addendum erat aliquid, quod ipse nolo dicere, narrabit tibi grammaticus quilibet et omnium optime Etymologus Magnus in v. βλιμάζειν cum his Cratini versiculis:

ὡς δὲ μαλακὸν καὶ τέρεν τὸ χρωτίδιον ἦν, ὦ θεοί.
καὶ γὰρ ἐβλίμαζον αὐτήν, ἡ δ' ἐφρόντιζ' οὐδὲ ἕν.

I nunc et crede, si potes, Dinarchum dixisse βλιμάζειν τοὺς νόμους, id est (ut Terentius dixerit) *subagitare* leges. Quid Dinarchus scripserit mox ostendam, sed prius mihi animadverte quam foedi errores iam olim Veterum libros commaculaverint et quam inepte iam olim criticastri quum tollere vellent augerent malum. Alterum luculentum eiusdem rei exemplum vide apud Harpocrationem in v. Ἀπρότων, ubi sic scribit: Ἀπρότων: Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Πυθέου » ἐμπεπηδηκότων τῶν ῥητόρων ὥσπερ ΑΠΡΟΤΩΝ εἰς τὸ ἐμπόριον." Nihili plane est, ut vides, ἀπρότων et dormitantis librarii σφάλμα. Harpocration frontem sibi perfricuit et excogitavit: ὥσπερ λῃστῶν, *praedonum instar*. Hoc vero est emendare! Μήποτε γραφικὸν ἁμάρτημα (inquit) καὶ δεῖ γράφειν ὥσπερ λῃστῶν. Scin quid Dinarchus scripserit? Nempe ἐμπεπηδηκότων ὥσπερ παρνόπων. Notum est hoc genus *locustarum* agmine facto repente ingruentium vel ex Acharnensibus vs. 150:

ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

Unde haec verissima lectio reperta sit si forte requiris scito ipsum Harpocrationem mirificae coniecturae suae continuo haec addere: *ἔν τισι δὲ γράφεται »ὥσπερ* ΠΑΡΝΟΠΩΝ," *εἰσὶ δ' οἱ πάρνοπες εἶδος ἀκρίδος.* Harpocration neque hanc lectionem unice veram esse agnovit neque ea reperta suam infelicem correctiunculam delevit. Redeo nunc ad alterum Dinarchi locum et Photii Lexicon. Photius de eadem re apud tres veteres grammaticos aliquid annotatum repererat easque tres annotationes, ut solet, omnes deinceps receperat in hunc modum: *Κλιμακίζειν: σκελίζειν καὶ διαστρέφειν· ἔστι γάρ τι καὶ* (dele *καὶ*) *βασανιστικὸν ὄργανον κλῖμαξ καλούμενον, ὃ τὰ σώματα τῶν βασανιζομένων διαστρέφει.*

Altera haec est: *Κλιμακίζειν: μέμνηται Δείναρχος ἐν τῇ ὑπὲρ Αἰσχίνου εἰσηγορίᾳ* (L. *συνηγορίᾳ*) *λέγων· οὗτος κλιμακίζει τοὺς νόμους. ἔστι δὲ οἷον παράγει καὶ διαστρέφει. ἴσως ἀπὸ τῆς κλίμακος εἰρημένου τοῦ ὀνόματος, ἥτις οὖσα ὄργανον βασανιστικὸν διαστρέφει τὰ σώματα τῶν βασανιζομένων.*

Tertia est quam ex Harpocrationis Epitome descriptam supra apposuimus. Nonne meridiana luce clarius est Dinarchum scripsisse: *ὅταν οὖν* ΚΛΙΜΑΚΙΖΗΙ — *τοὺς νόμους*, idque olim in ΚΛΙΜΑΖΗΙ corruptum stolide ab Harpocratione esse tentatum. Ne umbra dubitationis apud te superesse possit inspice ipsum Harpocrationem ita scribentem: *Κλιμάζῃ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Συνηγορίᾳ Αἰσχίνῃ κατὰ Δεινίου· »ὅταν οὖν ἀπολογούμενος κλιμάζῃ καὶ παράγῃ τοὺς νόμους.*" Viden esse ex *eadem* oratione locum eundem corruptum apud hunc, emendatum apud illum? Simul videbis praesertim admonitus primam et secundam observationem eiusdem scriptoris esse, sed secundam esse integram, primam in brevius contractam omissa Dinarchi mentione et verbis. Secunda, uti suspicor, Iuliani est, prima Diodori *τοῦ τὸν Ἰουλιανὸν ἐπιτεμομένου.* Nihil horum Photius vidit: tenere se manibus veram loci Dinarchei scripturam ne suspicatur quidem, sed his omnibus veluti ex sua ipsius persona misellam veteris magistri suspicionem subiungit: *μήποτε δὲ δεῖ γράφειν* ΒΛΙΜΑΖΗΙ.

Tales igitur olim Critici Romae fuerunt, tales libri vetusti, in quibus ΑΠΡΟΤΩΝ pro *παρνόπων*, ΛΥΚΟΕΡΓΕΑC pro *λυ-*

κιοεργέας, ΚΛΙΜΑΖΗΙ pro κλιμακίζῃ, similiaque multa legebantur et tam inepte aut explicabantur aut corrigebantur, et tamen multi sunt qui libros nono post Christum saeculo exaratos venerentur.

Photius igitur quemadmodum his locis vidimus sic per totam Συναγωγὴν locos ex Harpocrationis Epitome fideliter descriptos ne verbulo quidem immutatos omnes deinceps κατὰ ϛοιχεῖον digestos inseruit. Quidquid apud Harpocrationem legitur idem apud Photium recurrit, sed in brevius contractum resectisque tantum non omnibus Veterum testimoniis et locis, quibus Harpocration homo obtusioris ingenii sed pereruditus suas λέξεις tamquam gemmis distinxerat. Haec omnia, ut nunc res est, sine ullo litterarum damno abiici possunt. Ad Harpocrationis λέξεις aut emendandas aut supplendas prorsus inutilia sunt. Menda et vitia omnia insunt eadem, quae in Epitomes Codicibus, quos habemus paulo quam integri operis emendatiores. Scripturae discrepantia si qua est (et nullus liber iterum describitur quin aliquid novae discrepantiae nascatur) nullius omnino momenti aut pretii est. Sunt solemnes scribarum confusiones et aberrationes in omnibus libris sexcenties repetitae, quibus philologos obtundere et enecare poteris, sed Harpocrationis λέξεις corruptas restituere non poteris. Itaque haec omnia si aut expunxeris aut certe inter legendum praeterieris, optime feceris. Impedient te tantum et turbabunt in excutiendis reliquis, quae quia non amplius apud auctores suos legi possunt, nunc ex solo Photio cognoscenda et exploranda sunt.

Ex *solo* Photio, inquam: nempe priusquam de reliquis λέξεσι dicam, quae apud suos auctores ita supersunt ut Photii excerptis melius careamus, dicendum de illo homine est, qui Photium totum ita compilavit eiusque λέξεων συναγωγὴν integram sic in novam farraginem suam transfudit, ut Photius ipse et caeterorum libros, de quibus infra dicemus, et Harpocrationis Epitomen ad verbum olim descripserat et in suum librum transtulerat. Suidam dico, qui Photianae Συναγωγῆς integrum exemplum nactus fecit id quod isti solent. Omnia impudenter ne nominato quidem auctore in suum usum convertit digestaque iterum illa omnia κατὰ ϛοιχεῖον, commiscuit

cum aliis aliorum excerptis et annotationibus et quisquiliis omne genus, quibus spissum Lexicon in hanc molem extendit. Et profecto in illa Suidae colluvie nihil inest utilius et fructuosius quam Photianae λέξεις, quas ille propemodum omnes paucis tantum iisque fere minutioribus ac levioribus aut plane omissis aut cum alia λέξει coniunctis sine ulla scripturae mutatione suas fecit venditatque pro suis. Photius sua exempla passus est. Spoliaverat alios laborum suorum laude ac fructu, post pauca saecula alius ipsi Photio totam illam Συναγωγὴν furtis collectam veluti furto abstulit fraudulenterque eripuit. Nemo hodie sciret illa omnia olim a Photio collecta compositaque fuisse, nisi unicus Codex Galeanus circa annum MCC, iudice Porsono, exaratus auctoris sui certam memoriam servasset. Est autem scripturae in utroque libro (in Photii unico Codice dico et in Suidae textu ex optimis libris constituto purgatoque) tanta affinitas, et etiam in minutioribus ac tenuissimis tanta convenientia ut pro uno eodemque teste debeant haberi. Ipso Codice Galeano Suidam usum esse putes: tam nihil inter utrumque discriminis et varietatis intercedit. Sicubi aliquid discrepantiae conspicitur aut ab ipso Suida id profectum est Photianam λέξιν cum alia conglutinante, aut partum est e scribarum socordia, qui nihil prorsus sine aliquo errore aut vitio poterant describere. Nonnumquam Suidas, mortalium ineptissimus, emendationem loci corrupti periclitatus est, in qua re quam turpiter et ridicule se dederit infra videbimus. Itaque neque Photius e Suida (quod quidem sit alicuius momenti) emendari potest, neque e Photio Suidas, praeter eos locos, quos Suidas tentavit, id est inepta coniectura vexavit. Praeterea hinc satis intelligitur quam perversum sit Photium *et* Suidam, quasi *duo* testes essent, simul producere. Non minus est hoc absurdum quam si quis Harpocrationis testimonio usus Photium quoque et Suidam quasi duos novos testes in rem eandem vellet producere. Etiam hoc satis intelligitur quam perversum sit (quod sexcenties fieri solet) aut Photium aut Suidam aut utrumque ita producere quasi ipsi aliquid quod in eorum libris legatur aut excogitaverint aut senserint aut dixerint denique. Eodem iure librarium, qui Codicem aliquem sua manu descripserit, pro

auctore operis testem produxeris. Photius (et eodem modo Suidas) nil nisi materiem ex compluribus Veterum libris corrasam aut sua manu aut aliena κατὰ ϛοιχεῖον digestam aut descripsit aut describendam curavit ita ut ei nihil prorsus debeatur praeter delectum et compositionem τῶν λέξεων ab antiquis grammaticis expositarum. Ipse nihil horum omnium aut reperit aut excogitavit, ipse scriptorum quos laudat nullum legit, et (ut verbo absolvam) in Photiana συναγωγῇ non est unum verbum Photianum. Nihil, prorsus nihil inest quod sit Photii ipsius. Sunt antiquorum scriptorum et poëtarum λέξεις ab antiquis Grammaticis et Criticis explicatae et Veterum testimoniis confirmatae ornataeque, quas ille collegit tantum (συνήγαγεν), non scripsit, quamobrem librum suum Λέξεων Συναγωγὴν inscripsit et in praefatione ad amicum ita dicit: τὰς λέξεις, ἃς μάλιϛα εἰδέναι προσήκει καὶ ἀναγκαῖον χρῆσθαι συναγαγὼν τὴν ἀναγραφήν σοι κατὰ ϛοιχεῖον ἐποιησάμην, quibus verbis si addidisset nomina eorum, quorum libris ad hanc Συναγωγὴν componendam esset usus, nihil esset quod in eo iure reprehenderemus. Itaque hoc diligenter tenendum, non esse in Photio vel unum verbum ipsius Photii, et absurdum esse Photium testem et auctorem producere earum rerum, quas non scripsit sed ex antiquo grammatico descripsit. Rideres, credo, si quis narraret tibi Suidam docuisse quo sensu apud Demosthenem λυκιουργεῖς φιάλαι dictae essent et Didymi gravem errorem redarguisse et in Herodoti libro VII. λυκιοεργέας emendasse pro λυκοεργέας. Constat enim apud te non Suidam hoc dicere sed e Photio descripsisse, neque Photium hoc dicere sed ex Harpocratione sumsisse, neque Harpocrationem hoc dicere sed ea omnia Athenaeo sublegisse, qui harum observationum omnium pater est et auctor. Eadem igitur in reliquis omnibus ratio est. Non Photius loquitur, sed grammaticus aliquis longe longeque Photio antiquior, cuius ille testimonium servavit. In omnibus Photius est ὁ ὑποκριτής aliena recitans, quorum quis sit ὁ ποιητής summi pretii est scire. Et Photius quidem sciebat unde quodque esset sumtum et quis cuiusque annotationis vel observationis esset auctor. Suidas ne hoc quidem sciebat sed quidquid in Photii Συναγωγῇ scriptum reperit in suam farraginem

sedulus transtulit ne suspicans quidem unde tandem, a quo scriptore, ex quo libro haec omnia depromta essent. Quo magis absonum et ineptum est (quod omnes saepissime faciunt) credere aut dicere Suidam alicuius rei, quae apud ipsum legatur, auctorem esse, aut Suidam aliquid dicere aut docere aut quidquam ex iis collegisse denique aut delegisse, qui ne hoc quidem sciebat unde praestantissima quaeque, quae apud eum prostant, sumta essent quosque haberent auctores. Photiana omnia cum omnibus vitiis mendisque veluti in sacculum quemdam suum cum pulvisculo transfudit, et quoniam bonam lectionem prae Galeano Codice plane nullam exhibet propterea supervacuum et ineptum est cum Photio Suidae testimonium coniungere, namque hoc est simul Photii locum laudare et eiusdem verba eadem a Suida descripta, idque nonnumquam negligenter et mendose.

Attamen Suidae eadem ista μεταγραφή quantivis pretii est, nempe in illis ubi unicus ille testis nunc nobis superest et antiquorum eruditas et eximias λέξεις olim a Photio ab interitu servatas nunc solus servat. Scilicet Photianae Συναγωγῆς pars magna iniuria temporum et hominum negligentia olim interiit. Suidas integrum Photii exemplum nactus omnia quae nunc in Galeano Codice desiderantur reddere nobis solus potest. Constat enim ex ipsius Codicis Galeani certis indiciis dimidiam fere partem Photianae sylloges intercidisse. Perierunt quatuor folia inter Ἀᾶσαι et Ἀγχίνοια, perierunt folia centum inter Ἀδιάκριτος et Ἐπώνυμοι, desideratur folium unum inter Εὔριζον et Εὔωνον, amissa sunt folia quatuor inter Κοικύλλειν et Κρατηρίζων et octo alia inter Φορητῶς et Ψιλεύς, denique in exitu libri post glossam Ὦ Ἥρακλες tria fere folia interciderunt. Itaque supersunt folia CXLIX, perierunt folia CXX. Verum haec omnia videntur magis periisse quam revera perierunt. Suidas enim integro Photii apographo usus, quod diligenter totum in suam colluviem transfudit, servavit omnia aut propemodum omnia, quae nunc intercidisse putantur, quaeque olim in Galeano libro exstabant nunc apud Suidam omnia fere ad verbum descripta exstant. Hoc ego nunc pono tantum, deinde multis argumentis documentisque verum et certum esse demonstrabo. Interea hoc teneamus Photianam

Συναγωγὴν totam nobis superesse partim in Codice Galeano, partim apud Suidam, deinde apud alios quoque, ut apparebit, postquam constabit de veterum Grammaticorum libris, quos Photius compilavit. Itaque Suidae nullus omnino usus est ubicumque ipsae copiae Photianae intemeratae supersunt, verum ubi illae deficiunt, Suidas si non unicus (ut posthac apparebit) certe primarius et uberrimus fons est, unde limpidam antiquorum eruditionem olim a Photio conquisitam et ab interitu vindicatam hauriamus et veluti ex Orco in lucem vitamque revocemus. Ubi nobis nunc Photius deficit, Suidas (ut videbis) non deficit, et quae apud Photium nunc desiderantur apud Suidam omnia recte et ordine comparent. Diximus adhuc tantum de glossis τῶν δέκα ῥητόρων a Photio ex Harpocrationis Epitome descriptis, dicemus statim περὶ τῶν Πλάτωνος λέξεων a Photio ex Timaei libello depromtis. Ubi nos Codex Galeanus destituit inspice mihi Suidam: videbis omnes deinceps λέξεις ex utroque libro κατὰ ϛοιχεῖον descriptas suo quamque loco adesse. Apud Photium (ut modo vidimus) inter Κοικύλλειν et Κρατηρίζων quatuor foliorum lacuna media omnia absumsit. Quas ex decem Oratoribus glossas apud Harpocrationem descriptas illis foliis Photius receperat, nempe has: Κοινὸν γραμματεῖον, Κοινωνικῶν, Κολλυτεύς, Κολωνέτας, Κομιϛικὰ πλοῖα, Κορδακισμός, Κοροπλάθος, Κορσιαί, Κοτύλαιον ὄρος et Κότυς, hae omnes apud Suidam praesto sunt. In Timaei glossis Platonicis eadem ratio est. Non multum metuo ne quis contendat Suidam illa omnia non ex Photiana Συναγωγῇ, sed ex ipsis Harpocrationis Timaeique libellis mutuatum esse. Omnem de ea re dubitationem eximent ea quae infra demonstraturi sumus. Suidas et Harpocrationis Epitomen et Timaei libellum ignoravit, sed quae ex iis Photius excerpserat cum reliquis omnibus in colluviem suam recepit. Ad eundem modum reliquae omnes Codicis Galeani lacunae ex Suida (ut videbimus) suppleri possunt damnumque, quod fecisse videmur, sarciri. Quem egregium usum in his Suidae Lexicon nobis praestiterit tum demum optime iudicabis ubi demonstravero quam praeclaros veterum Criticorum et Grammaticorum libros Photius nobis servaverit, quorum aureae reliquiae nunc e Suidae sterquilinio veluti margaritae et gem-

mae nobis eruendae sunt et auctoribus suis restituendae.

Praeter λέξεις τῶν δέκα ῥητόρων Photius in suum usum convertit τὰς τοῦ Πλάτωνος λέξεις a Timaeo collectas. Timaei libellus aetatem tulit, itaque res est manifesta. Quidquid apud Timaeum legitur ad verbum apud Photium repetitur, et ubi Codex Galeanus deficit damnum a Suida sarcitur, qui propemodum omnia ex integro Photii apographo in suum Lexicon retulit. Fallitur igitur Ruhnkenius identidem ad Timaeum annotans: *Timaeo glossam sublegit Suidas*, vel: *Timaei glossulam descripsit Suidas*, vel: *Timaei glossam in Lexica sua receperunt Photius Ms. et Suidas*, vel: *glossam nostram descripsit Suidas*, vel: *a Timaeo glossam mutuatus est Suidas*, aliaque multa huiuscemodi. Suidas Timaei libellum non ipse manibus trivit, sed Timaei glossas a Photio descriptas ab illo sumsit. Est autem Timaeus (dicam enim libere quod sentio) perexigui pretii magistellus neque doctus neque acutus, sed futilis et levis et puerilis auctor, quem si quis magnifico apparatu Ruhnkeniano exuerit et, ut Plato loquitur, ἀποδύντα θεάσασθαι voluerit, ridebit hominem, sat scio, et contemnet. Collegisse se scribit τὰ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ γλωσσηματικῶς ἢ κατὰ συνήθειαν Ἀττικὴν εἰρημένα οὐχ ὑμῖν μόνοις τοῖς Ῥωμαίοις (Romano homini, Gentiano, haec scribuntur) ὄντα ἀσαφῆ ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων τοῖς πλείστοις. Videamus nunc quemadmodum promissis steterit, quod paulo copiosius ostendam, ut homunciones id genus contemnere audeamus eorumque auctoritatem vana hominum opinione natam nihil curare. Ostendam primum quam levia ac puerilia doceat, deinde quam indoctus sit et linguae veteris et antiquitatum, quas dicimus, imperitus. Futilia apud eum et puerilia sunt haec potissimum:

Ἄγαμαι: ἀποδέχομαι, θαυμάζω ἄγαν.
Ἄγροικος: — ἀπαίδευτος.
Ἄκακοι: οἱ ἔξω κακίας.
Ἀλαζών: ψευδής.
Ἀμεταστρεπτί: οὐχ ὑποστρέφειν εἰς τοὐπίσω.
Ἀμηγέπῃ: ἑνί γέ (τινι) τρόπῳ.
Ἀνδρηλατεῖν: ἄνδρας ἐξελαύνειν.
Ἀνιμᾷ: ἀνέλκει.

Ἀνοργίαστοι: — οἷς τελεταὶ καὶ ὄργια οὐκ ἐγένοντο.
Ἀπόρρησις: ἀπαγόρευσις.
Ἄρτι: πρὸ ὀλίγου χρόνου.
Ἀτυχῆσαι: μὴ τυχεῖν.
Γελοῖον: ἐφ' ᾧ ἄν τις γελάσειεν.
Διακορής: μεμεστωμένος.
Ἐμπειρία: τριβὴ ἐκ πείρας.
Ἐνδίκως: δικαίως.
Ἐπάρας: ἀναπείσας.
Ἔρρε: φθείρου.
Ἡμεδαπός: ἡμέτερος πολίτης.
Καὶ τάχα ἴμεν: καὶ ταχέως πορευσόμεθα.
Κωμῳδεῖν: σκώπτειν.
Νεοθνής: ὁ νεωστὶ τεθνεώς.
Νεοτελής: ὁ νεωστὶ τετελεσμένος.
Νυνί: ἐν τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ.
Ὀκνεῖ: εὐλαβῶς ἔχει.
Παρατα χθείς: παρ' αὐτὸν ταχθείς.
Ῥᾷον: συγκριτικὸν πρὸς ἕτερον.
Ῥᾴδιον ἀπόλυτον καθ' αὑτό.
Ῥᾷστον ὑπερθετικόν.
Ὦ οὗτος: ὦ σύ.
Ὡς οἷόν τε: ὡς δυνατόν.

Poteram his bonam partem reliquorum addere, quae non multo istis sunt meliora et utiliora. Dabis mihi mirificum esse Platonis lectorem qui talia docendus sit. Quid diceres si quis de usu loquendi Tulliano professus ea se scripturum, quae non tantum exteris sed ipsorum Romanorum plerisque obscura essent, deinde serio annotaret FACILIUS esse comparativum, FACILE positivum et FACILLIMUM superlativum. Tum NUNC de praesente tempore dici, RIDICULUM qui risum moveat, NOSTRATEM nostrum civem, APPOSITUM iuxta quem positum, aliaque eiusdem ponderis. Rideres hominem, opinor, et cum suis ineptiis facessere iuberes. Verum an tu minus ineptire censes eum, qui Platonis lectorem doceat quid sit Ῥᾷον, ῥᾴδιον, ῥᾷστον, et γελοῖον et ἡμεδαπός et παραταχθείς? Quam utile est docere ἄκακοι esse οἱ ἔξω κακίας et Ἐνδίκως: δικαίως et Νεοθνής: ὁ νεωστὶ τεθνεώς et Ὡς οἷόν τε: ὡς δυνατόν. Fieri

potest ut Romanorum aliquis de plebe indocta ista nescierit, namque erant qui Graece prorsus nescirent, Graecorum quidem nemo fuit umquam qui talia ignoraret. Verum esto haec omnia frigida et insulsa et puerilia esse, vera sunt tamen, et si nihil prosunt, nemini tamen nocere possunt. Audi nunc Timaei errores quosdam et magistri imperitiam ac futilitatem mirare. Primum delectatur, ut stulti omnes, malesanis etymologiis et putavit se facere operae pretium quum annotaret Κίβδηλον: οἱονεὶ κρύβδηλόν τι ὄν, quae tam utilis quam vera observatio est. Eodem modo Ἀκέραιοι isti esse videntur οἱ ἔξω κήρας, quasi vero ἀκέραιοι et ἐπίκηροι inter se opposita essent, quibus nihil inter se commune est. Fallitur in forma Attica v. Εἴξασι καὶ εἴκασι λέγει ἀντὶ τοῦ ἐοίκασιν. Attici dicebant εἴξασι tantum, forma εἴκασι in magistrorum cerebris nata est. Eiusdemmodi errores commisit in Διωκάθειν: διώκειν et in Ὄφλειν: ἡττᾶσθαι ἐν δικαστηρίῳ. Duo aoristi hi sunt διωκαθεῖν pro διῶξαι, et ὀφλεῖν (cuius praesens est ὀφλισκάνειν) pro ἐν δικαστηρίῳ ἡττηθῆναι. Serio credidit ἀτάρ pro δή dici posse quum scriberet Ἀτάρ: σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δή. Eodem iure dicas ἀλλά pro δή poni. Si quid Timaeo credis Κατόπιν est μετὰ ταῦτα: sed significat ubique *a tergo* (ὄπισθεν), nemo umquam κατόπιν dixit pro *posthac*. Κράδη: κλάδος scribit, sed κράδη ubique *ficum* arborem (συκῆν) significat, non *ramum*. Κινδυνεύει, auctore Timaeo, est ἐγγίζει, at ille, ut Plato dixisset, κινδυνεύει ἀγνοεῖν τὴν λέξιν. Δωροδόκοι ei dici videntur καὶ οἱ διδόντες δῶρα καὶ οἱ λαμβάνοντες: ridiculum hunc errorem in *Var. Lectt.* satis refutavimus. Κυαμεῦσαι narrat esse: κυάμῳ ψηφοφορῆσαι. Nesciebat magister Atticos dicere ἀποκληροῦν τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς et τῷ κυάμῳ λαχεῖν. Quod apud Xenophontem est Memor. I. 2, 9: κυβερνήτῃ δὲ μηδένα ἐθέλειν χρῆσθαι κυαμευτῷ a Socrate iocante et contemtim loquente πέπαικται. Ἀγείρουσαν ὡς ἱέρειαν non esse quod ille docet περιερχομένην pererudita Ruhnkenii annotatio satis probabit. Solebant enim sacrificuli et athletae victores περιϊόντες *stipem et munuscula colligere* circumeuntes. Turpissimum errorem erravit in v. Δημοποίητος: παρέγγραφος. Non videtur intellexisse quid esset δημοποιητός, quod tamen ex se ipsum nullo negotio intelligitur.

Fieri ex ipsa rei natura non potuit ut qui δημοποιητός esset idem esset παρέγγραφος, id est ut qui *a populo civitate donatus esset* idem *fraudulenter in civitatem irrepsisset*, καὶ παρενεγράφη αἰσχρῶς πολίτης. Quis ferat magistrum talia nescientem? Non minus turpiter se dedit in v. Μεταλαγχάνειν: ἀφυστερεῖν ἢ ἀποτυγχάνειν κλήρου, namque verbum μεταλαγχάνειν *plane contrarium* significare pueri sciunt. Dormitavit magister quum in Gorgiae initio iocosa verba legeret: Πολέμου καὶ μάχης οὕτω φασὶ χρῆναι, ὦ Σώκρατες, μεταλαγχάνειν, neque vidit οὕτω esse *sic ut tu nunc facis*, id est *ut sero confecto negotio venias*. Quid eo homine facias qui μεταλαγχάνειν significare ἀποτυγχάνειν in animum potuerit inducere? Eone Graecitatis magistro et auctore utemur? Idem Ἀποστοματίζειν docet esse ἀπὸ μνήμης λέγειν, meliora Ruhnkenius docebit: nempe apud Platonem ludi magister (ὁ γραμματιστής) dicitur τοῖς παισὶν ἀποστοματίζειν. Antiquitatum Atticarum non est multo quam linguae Atticae peritior. Πρυτανεία illi est μηνιαία φυλῆς ἀρχή, quae neque ἀρχή erat neque μηνιαία. Non accurate tradit λαχεῖν δίκην esse γράψασθαι, eademque levitate Εὔθυναι ei esse videntur δίκαι κατὰ τῶν ἀρξάντων κακῶς. Historica nusquam attigit, geographiae quam gnarus sit vide in v. Ὠρωπός: χώρα μεταξὺ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς. Satis notam et nobilem illam urbem in Atheniensium historia et litteris dicas fuisse, sed ea fama ad Timaei aures non pervenit. Sunt quaedam ubi scribae fortasse peccarunt, ut in v. Ἐντελεῖς: οἱ ἄρχοντες, imo vero (οἱ) ἐν τέλει. Non videtur scripsisse τὴν ἀλωπεκῆν: τὴν πανουργίαν, sed τὴν ἀλώπεκα: τὴν ἀλωπεκῆν, τὴν πανουργίαν e libro II. de Rep. p. 365. C: τὴν τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἑλκτέον ἐξόπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην, ubi vehementer fallitur Ruhnkenius opinatus aut ἀλωπεκῆν meliorem lectionem esse aut certe ἀλώπεκα dici pro *pelle vulpina*. Nempe ἡ ἀλωπεκῆ neque ποικίλη est, quod sciam, multoque minus κερδαλέα. Praeterea notus est Archilochi locus, qui Platoni obversabatur:

τῷ δ' ἄρ' ἀλώπηξ κερδαλέη συνήντετο
πυκνὸν ἔχουσα νόον.

quae hercle non erat *pellis vulpina*. Sed Timaeus gravem reprehensionem effugere non poterit ob ea quae scripsit in v.

Λύγη: σκιά, ἀπόκρυψις. Notus est Criticis stupidus Suidae error in v. *Λύγα: σκοτεινά.*

ἐφάνη γάρ οἱ αὐτά
ἴσου παρὰ κρόκαισιν ὡς λύγα πυρός.

ubi Ruhnkenius vidit in ΛΥΓΑ latere ΑΥΓΑ, *ὡς αὐγὰ πυρός*, quae nihil erat minus quam *σκοτεινή*. Timaeus glossam capite truncavit. Audi Aristophanem in Acharn. vs. 684:

οὐχ ὁρῶντες οὐδὲν εἰ μὴ τῆς δίκης τὴν ἠλύγην.

Hoc ipsum dare debuerat: *Ἠλύγη: σκιά, ἀπόκρυψις.* Videbis in v. *Ἐπηλυγάζονται* unde natus Timaei error sit. Interpretatur esse *ἐπικρύπτονται, ἐπισκιάζονται. Λύγη γὰρ λέγεται ἡ σκιά.* Infelix est magister in etymologia: aut enim in iis quae sciri non possunt absurda comminiscitur aut in apertis caecutit. Nempe ex *ἠλύγη* nascitur *ἠλυγάζομαι* et *ἐπηλυγάζομαι*, ut opinor. Unum locum Timaei a scribis corruptum animi causa addam. Dederat Timaeus: ΑΝΟΡΓΙΑΣΤΟΙ: *οἱ ἀμύητοι, οἷς τελεταὶ καὶ ὄργια οὐκ ἐγένοντο.* Non requirebat interpretem vocabulum tam perspicuum et apertum, nam quis nesciebat quid esset *ὄργια* et *ὀργιάζειν*? Is ne interpretationem quidem intelligere potuisset. Vide autem mihi quid scribae designaverint: confuderunt de more ΓΙ et Π, ut in *Ἀπάδης* pro *Ἀγιάδης*, et quia *ἀνόρπαστοι* nihil erat, *ἀνάρπαστοι* substituerunt. Photius *Ἀνάρπαστοι* bona fide recepit, quem Suidas describens hodieque exhibet: *Ἀνάρπαστοι: ἀμύητοι, οἷς τελεταὶ καὶ ὄργια οὐκ ἐγένοντο*, quae leguntur inter *Ἀνάρροπον* et *Ἀνάρσια.* Plurima similia apud Photium leguntur, veluti *Λέμφας: πέπωκας* pro *Λέλαφας, Κιγκιόπραγοι: ἀντὶ τοῦ δασεῖς*, pro *Κιλίκιοι τράγοι*, (ΚΙΛΙΚΙΟΙΤΡΑΓΟΙ abiit in ΚΙΝΚΙΟΠΡΑΓΟΙ et *κιγκιόπραγοι*), *Κακοττείαν: κακοφημίαν, βλασφημίαν*, pro *Κακοέπειαν*, aliaque id genus. Quam ridiculos hos habemus Graecitatis magistros!

Concedes nunc, spero, mihi Timaei glossas et glossulas sine ullo litterarum damno negligi et abiici plerasque omnes et posse et debere. Si quid est in caeteris boni, at nihil ferme in iis inest novi, nihil quod non rectius multo et melius simulque doctius et elegantius ab aliis ad Platonem illustrandum scriptum sit et aetatem tulerit. Si quis vel sic tamen Timaei *λέξεις* admiratur et magni facit, at hoc certe

mihi concedet in Photiana συναγωγῇ eas nullius momenti esse ut quae alibi integrae et in unum collectae exstent, et sine ullo detrimento apud Photium aut expungi omnes aut inter legendum praeteriri posse. Eadem est Suidae ratio glossas e Photio descriptas servantis etiam eas quae nunc in unico Photii Codice mutilato desiderantur. Quid prodest eadem iisdem verbis bis terque descripta iterare? Nihil prorsus. Itaque haec quoque omnia cum excerptis ex Harpocratione seponamus. At professus sum me demonstraturum quid esset in Photio boni, et nihil adhuc egi aliud quam ut ostenderem quanta λέξεων multitudo a Photio receptarum nullius omnino pretii ac momenti esset meliusque abiiceretur et resecaretur, ne nos impediat in melioribus cognoscendis spectandisque. Venio nunc illuc ut quantivis pretii Criticum et Grammaticum veterem admodum, Alexandrinum, optime de Platone meritum, virum doctrinae admirabilis et plane singularis, tam variae et diffusae quam accuratae et solidae eiusdemque scitae, lepidae et elegantissimae e caligine ac tenebris, quibus hucusque demersus ἄϊστος, ἄφαντος iacuit, in lucem vitamque veluti ex Orco revocem, restituamque longo postliminio in integrum, ut iusta laude ac fama eximiis meritis parta tandem aliquando fruatur. Legimus omnes et admiramur eius annotationes in Platonem, quibus nemo umquam scripsit luculentiores, sed nemo auctorem novit aut quaerit. Factum est adeo ut illius praestantissimarum observationum perexigua tantum ratio haberetur, quoniam mirifico eruditorum errore scriptae esse credebantur a sequiorum temporum Graeculis, quos nemo magnopere curat. At isti non scripserunt, sed ex antiquissimo Critico descripserunt, et usu venit τὸ Εὐριπίδειον

λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κἀκ τῶν δοκούντων αὑτὸς οὐ ταυτὸν σθένει.

id est Ennio interprete:

Namque quum opulenti loquuntur pariter atque ignobiles
Eadem dicta eademque oratio aequa non aeque valet.

Videor mihi hic aliquem audire dicentem:

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturiunt montes, — — —

Nihil miror: et ipse fortasse ita dixissem, hoc tantum peto

ut ea quae dicturus sum diligenter expendantur, et etiam atque etiam inspiciantur et excutiantur ea, quae mihi illud ἑρμαῖον, quod ignari manibus tenemus, continere videntur. Photius quum suam λέξεων συναγωγὴν conderet Poëtarum γλώσσας et λέξεις, utpote a Diogeniano summa cura et industria in unum veluti corpus redactas, non nisi obiter se attigisse scribit, ὅσαι δὲ (λέξεις) ῥητόρων τε καὶ λογογράφων ἀττικίζουσι γλῶσσαν, ταύτας — εἰ καὶ μὴ πάσας — ἀλλ' οὖν ἅς μάλιςά γε εἰδέναι προσήκει συνήγαγον. Itaque quum λέξεις conquireret eorum, qui orationis Atticae metro solutae principatum tenere unanimi omnium consensu ut nunc sic olim existimabantur, et Historicorum (praesertim Thucydidis et Xenophontis) multas collegit et Oratorum, sed ante omnes permultas congessit λέξεις Πλατωνικάς. Qui in Platonis scriptis diu et multum versatus est et illius dictiones locosque memorabiles in promptu et numerato habet, in perlegenda Photiana συναγωγῇ ubique multa Platonica agnoscet et in his complura, ubi Platonis nomen omissum est. Photius illa omnia, aut certe pleraque omnia, ex duobus potissimum grammaticis antiquioribus sumsit. Alterius, Timaei, levis et exilis opella fuit, qualem ostendimus, alterius sunt egregiae et praeclarae illae observationes, quales esse diximus et nunc demonstrabimus: in qua re cognoscenda fac memineris dimidiatam ferme sylloges Photianae partem, quamquam in Galeano Codice desideretur, tamen non periisse, sed paucis tantum minutioribusque quibusdam resectis, integram in Suidae farragine superesse. Itaque ubi nacti erimus certa indicia, quibus λέξεις Photianae agnoscantur, eodem iure eas a Suida reposcemus et recipiemus, quo reliquas ex unico Photii Codice expromimus. Primum omnium paucas quasdam grammatici adhuc ignoti observationes describam, ut appareat eum illis laudibus, quibus eum celebravimus, dignissimum esse. Deinde illius nomen ab oblivione vindicabimus. De multis optimae frugis annotationibus paucas hasce diligenter contemplare: ad Platonis Phaedrum p. 236 B: πλείω καὶ πλείονος ἄξια εἰπὼν τῶν Λυσίου παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ ςάθητι, annotavit haec: Κυψελιδῶν ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ: ἐν Φαίδρῳ· παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐςά-

θη κολοσσὸς, ἀλλ' οὐ τῶν Κυψελιδῶν, Κυψέλου δέ φασι τὸ ἀνάθημα, ὡς Ἀγάκλυτος ἐν τῷ περὶ Ὀλυμπίας φησὶν οὕτως· »Ναὸς τῆς Ἥρας παλαιὸς ἀνάθημα Σκιλλουντίων· οὗτοι δέ εἰσιν Ἠλείων· ἔνεςι δὲ ἐν αὐτῷ χρυσοῦς κολοσσὸς ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίου. φασὶ γὰρ τὸν Κύψελον εὐξάμενον εἰ Κορινθίων τυραννήσειε τὰς οὐσίας πάντων εἰς δέκατον ἔτος ἀνιερώσειν τὰς δεκάτας τῶν τιμημάτων εἰσπραξάμενον κατασκευάσαι τὸν σφυρήλατον κολοσσόν." Δίδυμος δὲ κατασκευάσαι τὸν κολοσσόν φησι Περίανδρον ὑπὲρ τοῦ τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ θράσους ἐπισχεῖν τοὺς Κορινθίους. καὶ γὰρ Θεόφραςος ἐν τῷ περὶ Καιρῶν δευτέρῳ λέγει οὕτως· »Ἕτεροι δὲ εἰς ἀνδρωδέςερα καταδαπανῶντες οἷον ςρατιὰς ἐξάγοντες καὶ πολέμους ἐπαναιρούμενοι, καθάπερ καὶ Διονύσιος ὁ τύραννος. ἐκεῖνος γὰρ οὐ μόνον ᾤετο δεῖν τὰ τῶν ἄλλων καταναλίσκειν ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐφόδια τοῖς ἐπιβουλεύουσιν. ἐοίκασι δὲ καὶ αἱ πυραμίδες ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὁ τῶν Κυψελιδῶν κολοσσὸς καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὴν αὐτὴν καὶ παραπλησίαν ἔχειν διάνοιαν." Φέρεται δέ τι καὶ ἐπίγραμμα τοῦ κολοσσοῦ·

Εἰμὶ ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

ὅπερ Ἀπελλᾶς ὁ Ποντικὸς οὕτω προφέρεται·

Εἰμὶ ἐγὼ νάξος παγχρύσεός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

Suntne haec veteris et pereruditi grammatici an non sunt? Multi vetus illud donarium commemorant, sed paucis et obiter, ex quibus unum producam ut emendem. Aristoteles in Politicis V. 9. notavit: *καὶ τὸ πένητας ποιεῖν τοὺς ἀρχομένους τυραννικὸν, ὅπως — ἄσχολοι ὦσιν ἐπιβουλεύειν. Παράδειγμα δὲ τούτου αἵ τε πυραμίδες αἱ περὶ Αἴγυπτον καὶ τὰ ἀναθήματα τῶν Κυψελιδῶν καὶ τοῦ Ὀλυμπίου ἡ οἰκοδόμησις ὑπὸ τῶν Πεισιςρατιδῶν καὶ τῶν περὶ Σάμον ἔργα Πολυκράτεια*, ubi emendandum est *τὸ ἀνάθημα τὸ τῶν Κυψελιδῶν*, et *τοῦ Ὀλυμπιείου* pro *Ὀλυμπίου*. Vides quam pulchre conspirent magister et discipulus Aristoteles et Theophrastus. Quis autem praeter incertum annotationis auctorem et sedem vetustissimi donarii et inscriptionem memoriae prodidit? Quis Agaclyti librum *περὶ Ὀλυμπίας*, utilissimum et perveterem, ut ex verbis inde sumtis apparet, praeter eum commemoravit? Vetus signum

ex solido auro nusquam comparebat quum Pausanias donaria Olympica viseret, qui ἐπιγράμματα βουστροφηδὸν γράμμασιν ἀρχαίοις in arca Cypseli inscripta vidit (v. 17. 6.) sed signum Iovis χρυσοῦν σφυρήλατον neque vidit neque commemoravit. Ne Strabone quidem vivo supererat, ut colligere est ex eius verbis VIII. p. 353. Cas. ἐκοσμήθη δὲ (ἡ Ὀλυμπία) ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἮΝ καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς ἀνάθημα Κυψέλου, τοῦ Κορινθίων τυράννου. ἮΝ, inquit, non ἔστιν, quia nusquam iam comparebat. Quod autem Plato dixit σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ ἔσταθι (nam sic legendum est pro στάθητι), et Strabo ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεύς, manifesto sumsit uterque ex ipsa donarii inscriptione, quae apud doctissimum Platonis interpretem simul exstat et non exstat. Non exstare enim dico propterea quia sensu vacua et veluti mente capta nunc circumambulat. Quid enim sibi volunt haec verba:

Εἰμὶ ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

inepta oratio est εἰμὶ ἐγὼ — εἰμι, metrum turpiter violatur in εἰμὶ ἐγώ, et sententia in absurdis verbis nulla inest. Medebitur omnibus malis una litterula lenissimo remedio emendata et e densa caligine clara lux necopinato affulgebit. Sed priusquam veram lectionem in lucem proferam notanda est et castiganda Criticastri impudentia, qui pessumdedit omnia. Suidas Photii λέξιν describens pro Εἰμὶ ἐγώ correxit scilicet Αὐτὸς ἐγώ, unde ista scriptura in Brunckii Analecta recepta est solaque nunc circumfertur. Bellissima vero sententia inest in epigrammate sic *emendato* scilicet.

Ἐξώλης εἴη γραμματικῶν γενεά,

talium quidem, qualis est Suidas, Graeculorum unus omnium stupidissimus. Scin quid olim in signo Iovis fuerit inscriptum? Nempe hoc:

Εἰ μὴ ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

Non potuit aut ipse Cypselus aut filius Periander lepidius urbaniusque quam sic iocari. Solebant veteres Graeci pariter et Romani, et solemus hodieque omnes aut serio aut ioco

aliquid sic asseverare. Pauca dabo de multis. In Tiberium scripti sunt hi versiculi apud Sueton. Tib. 59:

Asper et immitis, breviter vis omnia dicam,
Dispeream si te mater amare potest.

Sic Romani dicebant: *Di me perdant si* — vel *nisi*, *dii deaeque omnes me perdant, interficiant si* vel *nisi* —, *peream* vel *dispeream, ne vivam, ne salvus sim si* vel *nisi* —; exempla plena manu dabit Brissonius de. Form. VIII. 13. Eadem est exemplorum frequentia apud Graecos. Audiamus modo Aristophanem, in Ranis vs. 579.

κάκισ' ἀπολοίμην Ξανθίαν εἰ μὴ φιλῶ.

et compara lepidum locum vicinum 586—588. in Equitt. vs. 400:

εἴ σε μὴ μισῶ γενοίμην ἐν Κρατίνου κῴδιον.

et vs. 766. Cleon:

εἰ δέ σε μισῶ καὶ μὴ περὶ σοῦ μάχομαι μόνος ἀντιβεβηκὼς
ἀπολοίμην καὶ διαπρισθείην κατατμηθείην τε λέπαδνα.

cui Agoracritus respondet:

κἄγωγ', ὦ Δῆμ', εἰ μή σε φιλῶ —
ἑψοίμην ἐν περικομματίοις.

et in Vesp. vs. 630:

ἀπολοίμην εἴ σε δέδοικα.

et in Acharn. vs. 151:

κάκισ' ἀπολοίμην εἴ τι τούτων πείθομαι.

et vs. 476:

κάκισ' ἀπολοίμην εἴ τι σ' αἰτήσαιμ' ἔτι.

sed iam satis superque est, ut ipse possim dicere:

κάκισ' ἀπολοίμην εἴ τι προσθείην ἔτι.

videamus potius quomodo subveniamus alteri epigrammati, quod Ἀπελλᾶς ὁ Ποντικός memoriae prodiderat. Absurda enim est vulgata scriptura:

Εἰμὶ ἐγὼ νάξος παγχρύσεός εἰμι κολοσσός
ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.

Apellas ille, quisquis fuit, videtur memoriter idem epigramma laudare sed sic ut nonnulla (uti fit memoriter laudantibus) leviter immutaret. Dederat tamen aliquid quod sanum esset et intelligi possit, quod quale fuerit quaeramus. Nil

iuvabit quaerentem homo nihili qui apud Suidam *correxit* iratis Musis:

Νάξιός εἰμι ἐγὼ παγχρύσεός εἰμι κολοσσός.

Lepidi sunt homines docti qui in animum inducunt Corinthi tyrannum quum signum Iovis ex solido auro Olympiae dedicaret inscripsisse:

Naxius sum ego et totus ex auro fabricatus.
Utinam funditus pereat Cypselidarum genus.

qui ne hoc quidem mirantur quomodo e Corinthio repente in Naxium conversus fuerit. Hoc quidem statim apparet verum esse: Εἰ μὴ — εἰμί, videamus igitur quid in ΕΓΩΝΑΞΟϹ lateat. Nempe:

Εἰ μὴ ἐγὼν, ὦναξ, παγχρύσεός εἰμι κολοσσός.

quum esset in vetere libro scriptum ЄΓΩΝΩΝΑΞ duae litterae ΩΝ exciderunt et quod supererat ἐγὼ ναξ in ἐγὼ νάξος criticaster refinxit, unde Νάξιος natum est, et Νάξιός εἰμι ἐγὼ transpositum. Dicitur enim ὦναξ tam bene ad Iovem quam, ut saepius solet, ad Apollinem. Emenda obiter perelegantem choliambum Phoenicis Colophonii apud Athenaeum VIII. pag. 360 A. ubi editur:

Ἀλλ', ὠγαθοί, 'πορέξαθ' ὧν μυχὸς πλουτεῖ
(δόμου). δός, ὦναξ, καὶ σὺ πολλά μοι, νύμφη.

δόμου Casaubonus addidit, infeliciter admodum. Emenda vel potius supple:

δός ὦν, δός ὦναξ, καὶ σὺ πολλά μοι, νύμφη.

litterae ΔΟϹΩΝ bis repetitae semel exciderunt. Cognita denique et intellecta vetere τοῦ τῶν Κυψελιδῶν ἀναθήματος inscriptione simul intelligitur cur dubitari potuerit de eo, qui Iovi signum dedicaverit et quomodo quod ipsius fuerit Cypseli Cypselidarum fuisse a Platone et Aristotele et Theophrasto dicatur. Appellabatur enim propter hanc ipsam inscriptionem τὸ τῶν Κυψελιδῶν ἀνάθημα, et quamquam pater Cypselus dedicavit signum, tamen illa verba non ipse subscripsit sed filius Periander, ut colligas e loco Pausaniae V. 2. 3. Quum de signi subscriptione controversia orta esset lepidus poëta excogitavit iocum, quem post multa saecula veluti ex Orco revocavimus. Superest in eximia annotatione aliud quid corrigendum, de quo dicemus postea quum ostendemus quem

usum habeat egregius ille Platonis interpres ad Platonem emendandum.

Inspiciamus nunc secundam eiusdem annotationem doctam hercle et perelegantem. Componamus potius Timaei exilitatem cum illius copia et divitiis. Timaeus: Τευτάζων: πραγματευόμενος, ἐνδιατρίβων. Audi nunc illum: Τευτάζειν: πραγματεύεσθαι ἢ σκευωρεῖσθαι ἢ ϛραγγεύεσθαι καὶ πολὺ διατρίβειν ἐν τῷ αὐτῷ. Λυκόφρων οὕτως καὶ Δίδυμος προσθεὶς ὅτι ἐνίοτε σημαίνει καὶ τὸ φροντίζειν. Ἡρακλέων δὲ καταμεμψάμενος Λυκόφρονα φησὶν εἶναι τὸ ἐπιϛρεφῶς τι πράττειν ἢ ἐνεργεῖν. καὶ Ἀρτεμίδωρος τὸ φροντίζειν. Φρύνιχος Μύϛαις·

μάϛιγα δ' ἐν χεροῖν ἔχων τευτάζεται.

Πλάτων Ξαντρίαις·

ἦν δὴ θόρυβος τευταζόντων.

ἀντὶ τοῦ πραγματευομένων ἢ διατριβόντων. καὶ ἐν Τιμαίῳ· τῷ μὲν οὖν περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἢ φιλονεικίας τετευτακότι, οἷον διατετριφότι. γράφεται καὶ τεταυτακότι. Τηλεκλείδης·

πάντες δὲ τευτάζουσιν οἱ διάκονοι.

ἀντὶ τοῦ πραγματεύονται, σκευωροῦνται. Φερεκράτης·

ὁ δὲ παῖδα καλεῖ καὶ τευτάζει τούτῳ δεῖπνον παραθεῖναι.

σημαίνει δὲ καὶ τὸ σπουδάζειν Πολιτείας ζ'. καὶ τὸ ἡσυχάζειν. καὶ τευτάζων τὸ αὐτὸ ἀεὶ λέγων, φλυαρῶν. In ultimis respicit hos locos Platonis de Rep. VII. p. 521 E: γυμναϛικὴ μέν που περὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακεν, et in Philebo p. 56 E: λέγεις οὐ σμικρὰν διαφορὰν τῶν περὶ ἀριθμὸν τευταζόντων. De verbo τευτάζειν post Ruhnkenium dici nihil opus est, qui eruditissimam incerti auctoris annotationem merito admiratur. Sapit antiquam illam sanam solidamque doctrinam Alexandrinam, eandemque non aliis surreptam sed propria lectione et industria partam. Videamus alia, iterumque Timaeum cum ignoto auctore comparemus. Timaeus: Σταθερά: μέσον ἡμέρας ὅτε κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος γίνεται. Incertus auctor apud Photium: Σταθερόν: ὀξύ, ἰσχυρὸν ἢ θερμόν. τὸ διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς κινήσεως ἵϛασθαι δοκοῦν· ἐν Φαίδρῳ· μήπω γ', ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ· οὐχ ὁρᾷς ὡς σχεδὸν ἤδη μεσημβρία ἵϛαται ἡ δὴ καλουμένη ϛαθερά. δύναται μέντοι καὶ θερμοτάτη εἶναι ἡ

ϛαθερὰ ὀξεῖα οὖσα· καὶ γὰρ τὸν ἥλιον ὅταν μᾶλλον ἐγκάῃ ὀξὺν εἰώθασι λέγειν. σημαίνειν δ' ἂν καὶ τὸ ϛάσιμον τῷ μέσον τι εἶναι τῆς ἡμέρας καὶ μηδὲ ἐφ' ἕτερον κλίνειν. καὶ Κρατῖνος δὲ ἐν Σεριφίοις ἐπὶ τοῦ ὀξέος ἢ ἰσχυροῦ·

οὕτω ϛαθερῶς τοῖς λωποδύταις ὁ πόρος πεινῶσι παφλάζει.

Ἀντίμαχος·

θέρεος ϛαθεροῖο.

τινὲς καὶ ἐπὶ τοῦ στασίμου, ὡς Αἰσχύλος ἐν Ψυχαγωγοῖς·

ϛαθεροῦ χεύματος·

καὶ Ἀριϛοφάνης ἐν Προάγωνι·

ϛαθερὰ δὲ κάλυξ νεαρᾶς ἥβης.

σημαίνει καὶ τὸ μόνιμον. Potuitne copiosius et luculentius quam sic vocabulum rarum et exquisitum ornari? Aliam audi scitam doctamque eiusdem observationem, quam servavit Photius v. Ἦ δ' ὅς: *οἱ μὲν περὶ Ἐρατοσθένην ἀντὶ τοῦ ἔφη δὲ ὅς. διὸ καὶ δασύνουσι τὴν ἐσχάτην· ἐντετάχθαι γὰρ ἄρθρον τὸ ὅς καὶ ἢ ἀντὶ τοῦ ἔφη. »ἀλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὃς ὁ Γλαύκων." καὶ ἦν δ' ἐγώ ἀντὶ τοῦ ἔφην δὲ ἐγώ. παρὸ δὴ καὶ Ἕρμιππος ἐν Ἀθηνᾶς γοναῖς ἠσίν ἀντὶ τοῦ φησίν.*

ὁ Ζεύς, δίδωμι Παλλάς, ἠσὶ, τοὔνομα.

Ἀρίϛαρχος δὲ τὸ μὲν ἢ δ' ὅς ἀντὶ τοῦ ἔφη δὲ ὅς, τὸ δὲ ἦν δ' ἐγώ ἔφην δὲ ἐγώ. τὸ δὲ ἢ τῶν ἀρχαίων ἔφη εἶναι λεξειδίων. Ὅμηρον δὲ οὐ κατὰ πάντα χρῆσθαι αὐτῷ οὐδὲ σχηματίζειν ἀπ' αὐτοῦ. τὸ ἀνάλογον μὲν ὡς ὅταν λόγου τελευτὴν σημαίνῃ·

ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι (νεῦσε Κρονίων).

καὶ·

ἦ καὶ ἐπ' Ἀντινόῳ (ἰθύνετο πικρὸν ὀϊϛόν).

τοὺς δὲ μεθ' Ὅμηρον ἀδιαφόρως αὐτὸ τάσσειν. E limpidissimis fontibus, ut vides, doctrinam haurit et Criticorum principes sedulo terit ducesque sequitur. Alterum exquisitae doctrinae specimen hoc habe e Photio v. Ὀργεῶνες: *οἱ τοῖς ἰδίᾳ ἀφιδρυμένοις θεοῖς ὀργιάζοντες. ὀργιάζειν δέ ἐϛι τὰ τῶν θεῶν ὄργια τελεῖν, τουτέϛι μυϛήρια καὶ νόμιμα.* Νόμων Δ. *»μὴ κεκτῆσθαι ἔσω ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἱερά· τὸν δὲ φανέντα κεκτημένον ἕτερα καὶ ὀργιάζοντα πλὴν τὰ δημόσια. Σέλευκος δὲ ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν Σόλωνος ἀξόνων ὀργεῶνας φησὶ καλεῖσθαι τοὺς συνόδους ἔχοντας περί τινας ἥρωας ἢ θεούς.*

ἤδη δὲ μεταφέροντες καὶ τοὺς ἱερέας οὕτω καλοῦσιν. ὁ γοῦν Ἀντίμαχος ἐν τῇ Λύδῃ·

ἔνθα Καβάρνους θῆκεν ἀγακλέας ὀργειῶνας.

καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Μυσοῖς τὸν ἱερέα τοῦ Καΐκου προσαγορεύων·

ποταμοῦ Καΐκου χαῖρε πρῶτος ὀργεών,
εὐχαῖς δὲ σῴζοις δεσπότας παιωνίαις.

περὶ δὲ τῶν ὀργεώνων γέγραφε καὶ Φιλόχορος· »τοὺς δὲ φράτερας ἐπάναγκες δέχεσθαι καὶ τοὺς ὀργεῶνας καὶ τοὺς ὁμογάλακτας, οὓς γεννητὰς καλοῦμεν."

Compilavit nostri scrinia Harpocration in v. Ὀργεῶνας, ut comparanti utriusque locum fiet manifestum. Diligenter notandum hoc est propterea quod facit ad incerti auctoris aetatem constituendam. Non enim eos compilabant qui aetate suppares essent sed aliquanto vetustiores, οἱ γὰρ τεθνεῶτες οὐ δάκνουσιν. Eodem modo vidimus alibi Harpocrationem Athenaei copias suffurantem. Facile agnosces elegantissimae doctrinae virum in his apud Photium in v. Παιδικά: ἐπὶ θηλειῶν καὶ ἀρρένων ἐρωμένων τάττεται ἡ λέξις. παραδείγματα δὲ τοῦ ἐπὶ μὲν τῶν ἀρρένων τάττεσθαι πολλά. καὶ ἐν τοῖς Ἀχιλλέως δ' Ἐρασταῖς δῆλον ὡς οὕτως ἐξείληπται. ἐπιδόντων γάρ τι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικείαν ἐπιθυμίαν φησὶν ὁ Φοίνιξ·

παπαῖ, τὰ παιδίχ', ὡς ὁρᾷς, ἀπώλεσας.

καὶ Κρατῖνος Πανόπταις·

μισεῖς γὰρ τὰς γυναῖκας, πρὸς παιδικὰ δὲ τρέπει νῦν.

ὅτι δὲ ἐκάλουν οὕτως καὶ τὰ πρὸς τὰς γυναῖκας Εὔπολις. φησὶ γὰρ ὡς πρὸς αὐλητρίδα τις·

ἐγὼ δὲ χαίρω πρός γε τοῖς σοῖς παιδικοῖς.

καὶ Κρατῖνος δὲ Ὥραις τῆς παλλακῆς ἀποδημοῦντος του Διονύσου ἐρώσης φησὶν ἐπ' αὐτοῦ·

μακάριος τῶν παιδικῶν.

οὐχὶ δὲ μόνον οἱ ἐρώμενοι καλοῦνται τῷ ὀνόματι ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ σπουδαζόμενοι πάνυ κατὰ μεταφορὰν τὴν ἀπ' ἐκείνων. Πλάτων Φαίδρῳ· »ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν ἐλαβόμην ἐρεσχηλῶν σε." λέγεται οἷον τὸ ἁρμόζον παιδί. ἡ δὲ λέξις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν ἀσελγῶς ἐρωμένων. Est operae pretium videre quam haec omnia apte nitideque dicantur et commode decurrant, ut non grammaticum aliquem sed veterem scriptorem tibi videaris legere. Quam versatus

sit in poëtarum lectione et in aliis et in Tragicis Comicisque saepe ostendit quum non tantum eorum ῥήσεις laudat sed adiicit nonnulla ex integra fabula quo melius intelligantur. Cratini versiculos multi magistri laudare solent qui ipsas Cratini fabulas numquam triverunt, sed ex aliorum scriptis horum versiculorum notitiam hauserunt. Quum laudat e Sophoclis dramate satyrico Ἀχιλλέως Ἐρασταῖς versiculum:

παπαῖ, τὰ παιδίχ', ὡς ὁρᾷς, ἀπώλεσας.

utiliter monet Phoenicem haec dicere ἐπιδόντων τι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικείαν ἐπιθυμίαν. Ubi e Cratini Ὥραις affert verba μακάριος τῶν παιδικῶν adscribit ad Bacchum haec dici de concubina absentis eius amore ac desiderio flagrante. Eodem modo alibi in v. Ὁμοῦ scribit Ἀριστοφάνης Τριφάλητι· ἡ γὰρ τὸν Τριφάλητα τίκτουσα φησίν·

λάβεσθε, καὶ γὰρ ἔσθ' ὁμοῦ.

et in v. Γλυκὺς ἀγκών Platonem Comicum laudans, Πλάτων ὁ Κωμικὸς ἐν τῷ Φάωνι. γέρων δ' αὐτῷ ὑπόκειται ἐρῶν αὐλητρίδος·

ὦ χρυσοῦν ἀνάδημ', ὦ τοῖσιν ἐμοῖς
τρυφεροῖσι τρόποις γλυκὺς ἀγκών.

Annotationem, in qua fabulae Platonis argumentum commemorat, Suidas e Photio descriptam servavit. Locus ἐκ τοῦ Τριφάλητος ex annotatione apud Photium excidit, sed superest in scholiis ad Platonem ubi eadem integrior servata est. Vides non esse hanc vulgarem eruditionem sed qualem in antiquorum Criticorum reliquiis et in Athenaeo admiramur. Subiiciam his eleganter scriptam annotationem ad Platonis locum in Alcibiade I. p. 120 A. apud Photium v. Ὀρτυγοκόπος: παιδιά τις, ἐν ᾗ ὄρτυγας ἱστᾶσιν ἐν γύρῳ, οὓς τύπτουσιν εἰς τὴν κεφαλήν· καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ γύρῳ καταβαλὼν τὸν ὄρτυγα λαμβάνει ἑξῆς οὓς ἂν δύνηται, ὁ δὲ ἀποτυχὼν παρέχει θατέρῳ τοὺς ὄρτυγας τύπτειν, καὶ τοῦτο ἀνὰ μέρος ποιοῦσιν. λέγει οὖν ἐν Ἀλκιβιάδῃ· »οὔκ, ἀλλὰ πρὸς Μειδίαν δεῖ σε ἀποβλέποντα τὸν ὀρτυγοκόπον καὶ τοιούτους ἄλλους." ἐμφαίνων ὅτι οὐ πρὸς τοὺς τυχόντας ὁ ἀγών ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς ἀρίστους, διόπερ οὐ ῥᾳθυμητέον. Pro ἐμφαίνων ὅτι in libro Galeano et apud Suidam est ἐν Φαίδωνι ὅτι ridiculo errore, quem Leopardus, ut solet, acutissime correxit. Alias res agebat novissimus Suidae editor ἐν Φάωνι reponens: non vidit esse gramma-

tici verba vicinum Platonis locum interpretantis. Quam sit antiquus auctor docent ea quae scribit v. Περιαγειρόμενοι: ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαγειρόμενοι ἀθληταί. Πολιτείας ἐπὶ τέλει (X. p. 621 B). λέγεται γὰρ ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἆθλα προὐτίθεσαν τοῖς ἀγωνιζομένοις, ὃν τρόπον καὶ Ὅμηρος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ ἱστοροῦσιν· ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο χωρὶς ἄθλων ἀγωνίζεσθαι τοὺς νικήσαντας οἱ μὲν κατὰ φιλίαν ἢ συγγένειαν προσήκοντες στεφάνοις ἀνέδουν, τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν σύνεγγυς καθήμενοι καὶ πλησιάζοντες πλέονος ἄξια ἐπετίθεσαν, οἱ δὲ πορρωτέρω ἄνθεσι καὶ φύλλοις ἔβαλλον περιερχομένους, ὡς καὶ νῦν τοῖς ἐπιφανῶς ἀγωνισαμένοις ἐπιβάλλουσι πετάσους καὶ ζώνας, οἱ δὲ χιτῶνας. ἐκ τούτου σύνηθες ἐγένετο κύκλῳ περιπορευομένους τοὺς ἀθλητὰς ἐπαγείρειν καὶ λαμβάνειν τὰ διδόμενα. ὅθεν Σιμωνίδης περὶ Ἀστύλου φησὶν οὕτως·

Τίς δὴ τῶν νῦν τοσάσδε πετάλοισι μύρτων ἢ στεφάνοισι ῥόδων ἀνεδήσατο νίκας ἐν ἀγῶνι περικτιόνων;

ἔνιοι δὲ τοῦτο τὸ ἔθος ἀπὸ Θησέως τὴν ἀρχὴν λαβεῖν. ἐκεῖνον γὰρ ἐκ Κρήτης κομισθέντα μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Μινώταυρον οἱ ἀπὸ τῆς χώρας ἄνθεσι καὶ φύλλοις ἔβαλλον καὶ τοῖς παροῦσι καρποῖς ἐτίμων. Non opus esse arbitror plura apponere ut unusquisque intelligat quam varia et elegans doctrina in illo fuerit cui has observationes debemus. Diximus supra quum in Platone emendando versaremur de eruditissima annotatione eiusdem apud Photium v. Νυνδή. Similem habebis v. Φαῦλον. Alia apud Photium deperdita servat Suidas, quorum unum tantum indicabo v. Βλᾶκα pertinens ad locum Platonis de Rep. IV. p. 432 D. Ex eo loco colligo auctorem harum annotationum vitam Alexandriae degisse: scribit enim: καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ τέλος τι βλακεννόμιον, ὃ οἱ ἀστρολόγοι τελοῦσι διὰ τὸ τοὺς μωροὺς εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. Sunt haec oculati testis popularium suorum institutum nomenque vernaculum commemorantis, ut vides. Videamus nunc an praeter patriam nomen quoque pereruditi viri indagando reperire possimus, quae res non est fortasse tam difficilis et ardua, quam nonnullis videtur. Primum enim constat paucissimos fuisse qui dedita opera Platonis λέξεις scripto commentario illustraverint, de quibus priusquam dicam notandus est et reprehendendus stultus Diogenis Laërtii error in vita Platonis

III. 63. sic scribentis: *ὀνόμασι δὲ κέχρηται (ὁ Πλάτων) ποικίλοις πρὸς τὸ μὴ εὐσύνοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγματείαν.* Nihil est enim a Platonis ingenio alienius, qui etiam in rebus placitisque abstrusioribus et reconditis summa utitur orationis perspicuitate verbisque lectissimis illis quidem et ornatissimis sed illo tempore cuilibet de populo notis usitatisque. Ridemus levitatem eorum qui olim Hippocratem criminabantur *ὅτι ἐπετήδευσεν Ἱπποκράτης ἀσαφὴς φανῆναι καὶ διὰ τοῦτο ἀνακεχωρηκυίας εὐπορῆσαι λέξεις ἐσπούδασεν*, apud Erotianum p. 4. quos sic Erotianus redarguit: *λελήθασι δὲ οἱ ταῦτα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῶν μειρακίων φλυαροῦντες ὡς οὐ μᾶλλον (κατηγοροῦσιν) Ἱπποκράτους ταῦτα ὅσον τὴν ἑαυτῶν ἀμαθίαν εἰς ὕπαιθρον ἄγουσιν*, namque illum dicendi usum veteribus omnibus notum tritumque fuisse et lapsu temporis mutatum esse. Plato ut erat summus scribendi artifex abstinuit verbis reconditioribus et rarioribus, quorum notitia et intelligentia penes doctiores tantum foret. Nihil est apud illum dictum, quo non et caeteri omnes cives et Comici poëtae uterentur, ut etiamnunc nullo negotio demonstrari potest. Vide autem quibus argumentis et exemplis Diogenes Laërtius inanem istam opinionem confirmaverit. Scilicet *σοφίαν* Plato *ἰδιαίτατα* illo teste appellavit *τὴν τῶν νοητῶν καὶ ὄντως ὄντων ἐπιστήμην*, eodem nomine *ἰδίᾳ* vocavit *τὴν φιλοσοφίαν*, denique *κοινῶς* apud eum *ἡ πᾶσα ἐμπειρία* dicitur *σοφία*. Praeterea utitur iisdem verbis *ἐπὶ διαφερόντων σημαινομένων*, nam *φαῦλον* v. c. apud Platonem significat aut *ἁπλοῦν*, aut *κακόν*, aut *μικρόν*. Ergo propterea Platonis scripta sunt *τοῖς ἀμαθέσιν οὐκ εὐσύνοπτα*, idque de industria Plato quaesivit. Apage ineptias. Quis non veterum saepe utitur nomine *φαῦλον* iisdem notionibus, quibus apud Platonem occurrit, de qua re docte et diligenter multa conquisivit idem ille incertus Grammaticus, cuius nomen quaerimus, apud Phot. v. *Φαῦλον*, quem locum et Suidas et Etymologus Magnus fideliter descripserunt. Si huius annotationis initium cum Diogene Laërtio composueris non levis tibi subnascetur suspicio Diogenem quoque, qui semper ex aliis sapit, sua illinc sumsisse. Apud Grammaticum est: *Φαῦλον; τὸ ἁπλοῦν. καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ Λικυμνίῳ·*

φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγιστ' ἀγαθόν.

ἁπλοῦν καὶ ἀπόνηρον λέγων. ἔςι δ' ὅτε τίθεται καὶ ἐπὶ κακοῦ καὶ τοῦ τυχόντος. Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, Κέβης, ζητεῖς. Diogenes ita scribit: χρῆται δὲ καὶ ἐπὶ διαφερόντων σημαινομένων τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν. ὁ γοῦν φαῦλος λέγεται παρ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ, ὡς καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Λικυμνίῳ φέρεται ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους οὑτωσί·

φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγις' ἀγαθόν,
πᾶσαν ἐν ἔργῳ περιταμνόμενον
σοφίαν λέσχης ἀτρίβωνα.

χρῆται δὲ ὁ Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ κακοῦ. Etiam minus dubitabis si cogitaveris φαῦλον apud Platonem nusquam significare ἁπλοῦν καὶ ἀπόνηρον, ut apud Euripidem: neque id grammaticus dixit sed laudato usu Euripideo ad Platonis χρήσεις transiit, quae res Diogenem in describendo alias res de more agentem fefellit. Factum est igitur propter illam Platonis consuetudinem, qua reconditas λέξεις vitabat, ut pauci tantum illius dicendi usum exponerent. Quemadmodum plurimi τὰς τοῦ Ἱπποκράτους λέξεις sedulo interpretabantur, sic Platonicas vix unus et alter de industria collegit et explicuit. Complures exstiterunt olim, qui dedita opera τὰ παρὰ Πλάτωνι μαθηματικῶς εἰρημένα, τὰ ἰατρικῶς εἰρημένα, τὰ μουσικῶς εἰρημένα παρὰ Πλάτωνι explicarent, sed tres tantum scimus fuisse qui τὰς Πλατωνικὰς λέξεις colligerent, Timaeum, Boëthum et Harpocrationem. De Timaei levi opella diximus. De Harpocratione auctor est Suidas v. Ἁρποκρατίων Ἀργεῖος Πλατωνικὸς φιλόσοφος —. ἔγραψεν ὑπόμνημα εἰς Πλάτωνα ἐν βιβλίοις κδ'. Λέξεις Πλάτωνος ἐν βιβλίοις δυσίν. Praeter hunc unum Suidae locum omnis Harpocrationis Platonici memoria obsoleta est, neque facile quisquam credet Harpocrationis Λέξεις Πλάτωνος a Photio lectas esse aut descriptas. Photius non Harpocrationis Λέξεις Πλάτωνος novit aut legit, sed Boëthi, de quo nunc dicturi sumus. Scripserat Boëthus Λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν κατὰ ςοιχεῖον, scripserat idem περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων. Uterque liber in Photii manus pervenit ab eoque lectus et commemoratus est simul cum Timaei libello, quem is περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι λέξεων inscripserat. Audiamus diligenter ipsius Photii testimonium. In Bibliotheca enumerans libros quos in itinere legis-

set in Cod. 151. ita scribit: *Ἀνεγνώσθη* ΤΙΜΑΙΟΥ *πρὸς Γεντιανὸν περὶ τῶν παρὰ* Πλάτωνι *Λέξεων κατὰ ϛοιχεῖον βραχὺ πονημάτιον ἐν ἑνὶ λόγῳ.* Tum post pauca *ἀνεγνώσθη δὲ ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει καὶ* ΒΟΗΘΟΥ *Λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴ κατὰ ϛοιχεῖον πολλῷ τῆς Τιμαίου συναγωγῆς χρησιμώτερον. προσφωνεῖ δὲ Μελάντᾳ τινὶ τὸ συνταγμάτιον.* Deinde continuo ita pergit: *συνετάγη δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερόν τι Ἀθηναγόρᾳ προσφωνούμενον σπουδασμάτιον, ὃ Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων Λέξεων ἐπιγράφει,* quibus statim haec subiungit: *ὧν εἴ τις τὰς λέξεις εἰς ἓν συναγάγοι συνεντάσσων καὶ τὰς συνηγμένας Τιμαίῳ ἀπηρτισμένην ἂν τὴν ὠφέλειαν παράσχοι τοῖς τὰ Πλάτωνος ἀναγινώσκειν ἐθέλουσιν.* Iam vero quis non statim intelligit cuius tandem sint exquisitae annotationes in Platonem, de quibus diximus et quarum auctorem quaerimus? Estne ad hanc lucem multis verbis opus ut demonstrem hunc ipsum esse Boëthum, cuius multiplicem et venustam doctrinam admirati sumus? Photius ubi suam *λέξεων συναγωγὴν* condere et contexere coepit Timaei *λέξεις* sedulo omnes recepit, ut vidimus. Putasne eum Timaei *λέξεις* recepisse, Boëthi, quas ipse *multo utiliores* esse scribat, non recepisse? Fieri non potest ut hoc quisquam putet, namque unusquisque videt praeter Timaei *λέξεις*, quae fere leves ac futiles sunt, in Photiana *συναγωγῇ* alias Platonicas *λέξεις* comparere longe longeque utiliores, doctiores et praestantiores quam quidquid scriptitavit Timaeus. Nemo punctum temporis dubitare potest quin Photius, qui ipse monuisset Platonis lectoribus utilissimum fore si quis Boëthi *λέξεις* ex utroque libro coniungeret in unum iisque *λέξεις* Timaei suo quamque loco adiungeret, quin, inquam, Photius ipse *λέξεις συνάγων* Timaei observatiunculas colligeret, Boëthi egregias observationes non colligeret? Ea res tam manifesta est atque evidens ut plura dicere nihil sit opus. Habemus igitur Boëthi utrumque librum, cuius gravem bonis litteris iacturam in Praefatione ad Timaeum deploravit Ruhnkenius minime suspicatus se illos libros, quos periisse querebatur, manibus tenere et ad Timaeum illustrandum saepe adhibuisse. Uterque Boëthi liber non erat magnae molis. Photius alterum *συνταγμάτιον* appellat, alterum *σπουδασμάτιον.* Itaque non miramur non admodum multas

apud Photium (et ubi Photius deficit apud Suidam) exstare eximias in Platonem annotationes, quales nonnullas laudavimus. Boëthi memoria praeterquam in Photii Bibliotheca prope sine vestigio obsoleta est atque deleta. Unus omnium Hesychius unico loco eruditissimi viri mentionem facit. Legitur locus in v. *Διὰ πάντων κριτής* pertinetque ad locum Platonis quem prius adscribam. Legitur in libro IX. de Rep. p. 580 B: *νῦν ἤδη ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαίνεται καὶ σὺ οὕτω τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ καὶ τίς δεύτερος καὶ τοὺς ἄλλους ἑξῆς πέντε ὄντας κρῖναι*, ubi in aliis libris est *κρῖνε*. Huc igitur pertinet locus Hesychii: *Διὰ πάντων κριτής*: *Βοηθός φησιν ἐν τοῖς περὶ Πλάτωνος ὅτι ὁ νομοθέτης ἐκέλευσε τοῖς κρίνουσι γράφειν τὰ κεφάλαια ἕκαστον.* Epitomator nihili bonam annotationem truncavit ac mutilavit et resecuit stultus illud ipsum quod erat primarium. Non difficulter apparet *τοὺς κρίνοντας* esse *τοὺς πέντε κριτάς*, qui Athenis in ludis scenicis poëtis Tragicis et Comicis primas, secundas et tertias decernebant, quos saepe commemorant Aristophanes et alii Comici, in his Pherecrates in lepido fragmento apud Photium v. *Φίλιος Ζεύς*, quem Suidas de more descripsit:

τοῖς δὲ κριταῖς
τοῖς νυνὶ κρίνουσι λέγω
μὴ 'πιορκεῖν μηδ' ἀδίκως
κρίνειν ἢ νὴ τὸν Φίλιον
μῦθον εἰς ὑμᾶς ἕτερον
Φερεκράτης λέξει πολὺ τού-
του κακηγοριστότερον.

Lepidissime de iisdem Comicus nescio quis *παρῳδῶν* nobilem Homeri locum dixit *ἐν πέντε κριτῶν γούνασι κεῖται*, apud Zenobium III. 64. Notaverat igitur Boëthus *τοὺς πέντε κριτὰς* legis iussu censuras scripto mandavisse (quo pertinent Zenobii verba l. l. *ἃ εἰς γραμματεῖα γράφεται.*), deinde ex omnibus unum cognitis reliquorum iudiciis *ἀποφήνασθαι*, id est *pronuntiasse*, *τίς πρῶτος καὶ τίς δεύτερος καὶ τίς τρίτος.* Hic igitur *διὰ πάντων κριτής* in illo certamine dicebatur, ad quem morem Plato respiciens in libro de Republica ita scripsit ut modo vidimus. Sed vitiata lepidi loci scriptura est et interpolata, cui obiter medeamur. Estne haec, quaeso, Platone

digna verborum compositio: ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαίνεται καὶ σὺ οὕτω — κρῖναι vel κρῖνε? Potestne illud κρῖνε tot verbis mediis interpositis sic in ultimum locum abiici? Qui aurem habet diuturna Platonis et Atticorum lectione subactam iudicet an haec sit Platone dignior loci forma: ὥσπερ ὁ διὰ πάντων κριτὴς ἀποφαίνου καὶ σὺ οὕτω τίς πρῶτος κτέ. quo facto κρῖναι aut κρῖνε ultro excidit interpolatum illo tempore quum ἀποφαίνου ob ea quae praecedunt in ἀποφαίνεται mutatum fuit. Sed haec obiter. Praeter hoc unicum testimonium altum est apud Veteres de Boëtho silentium, et superest ut eum ex se ipso spectemus, unde de eius aetate coniectura probabilis fieri poterit. Ubi haec omnia, quae nunc breviter et paucis cum eruditis philologis communicamus, diligenter perpensa erunt et firmiter stabilita, reliquum erit ut Boëthi reliquiae undique collectae ordine componantur et ex alienis secernantur. Arduum erit in nonnullis distinguere ex utro Boëthi libro annotatio desumta sit. Quae scripsit de τευτάζειν v. c. facile referes ad libellum περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων, item quae scripsit in v. Ὀργεῶνες, similiaque. Contra in iis quae in v. Κυψελιδῶν ἀνάθημα notavit non est ulla λέξις ἀπορουμένη et scripta haec olim fuerunt in Boëthi λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγῇ. Caeterum non multum refert ex utro libro annotatio quaeque hausta sit, modo verus auctor Boëthus agnoscatur ac desinamus opinari aut Photio aut (quod etiam multo peius est) Suidae quidquam ex his deberi, sed probum ac veterem ac perdoctum esse grammaticum harum observationum patrem et auctorem. Sunt autem hodie Boëthi reliquiae passim sparsae disiectaeque. Praestantissimae omnium exstant in Galeano Codice, in quo Photianae συναγωγῆς paulo plus quam dimidia pars superest. Reliquae e Suidae collectaneis eruendae sunt, ubi corruptae et interpolatae et cum alienis coniunctae et permistae tamen pellucent et agnosci possunt. Nonnullae et alio migraverunt, potissimum in Platonis Codices, ubi in ora libri ad suum quaeque locum appositae nunc receptae sunt in Platonis Scholia, id est in farraginem indigestam animadversionum omne genus, in quibus aliae sunt pueriles et nemini utiles, aliae optimae frugis et quantivis pretii, sunt etiam quaedam mediocres de

quibus omnibus infra nobis erit agendum, ubi dicemus de usu harum λέξεων ad Platonis scripta emendanda. Priusquam autem illuc transeo dicendum mihi est de aliis quibusdam perantiquis λέξεσι Πλατωνικαῖς, quae apud Photium servatae sunt (et ubi nos Photii codex destituit ex illo descriptae apud Suidam reperiuntur) neque tamen aut ex Timaeo depromtae sunt aut e Boëtho. Sed repetenda res est paulo altius, quamobrem novi capitis hoc argumentum esto.

(*Continuabitur*).

C. G. COBET.

HERACLITI EPHESII LOCUS RESTITUTUS.

Palmaria est Henrici Valesii emendatio in Dione Chrysostomo II. p. 113. *πάνθ' ἁπλῶς προϊέμενος ἵν' αὐτῷ περιῇ ἐναντίον πάντων Ἕλληνι δοκεῖν τε καὶ εἶναι*, ubi optime correxit *ἓν ἀντὶ πάντων*, quod quomodo in *ἐναντίον* abire potuerit docebit Bastius ad Gregor. Corinth. p. 331. Eadem opera corrigi potest Heracliti locus apud Clementem Alexandrinum Strom. V. pag. 682. Pott. *αἱρεῦνται γὰρ ἐναντία πάντων οἱ ἄριστοι κλέος ἀένναον θνητῶν. οἱ δὲ πολλοὶ κεκόρηνται ὅπως κτήνεα γαστρὶ καὶ αἰδοίοις καὶ τοῖς αἰσχίστοις τῶν ἐν ἡμῖν μετροῦντες τὴν εὐδαιμονίαν.* Vera scriptura superest in libro IV. p. 586: *Ἡράκλειτος ἓν ἀντὶ πάντων κλέος ᾑρεῖτο.* Praeterea legendum: *κλέος ἀέναον. Θνητῶν δὲ πολλοί κτἑ.* Verbis Heracliteis Clemens assuit decantata Demosthenis verba *de Corona* p. 324, 24: *τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν*, de quibus vide pereruditam Hemsterhusii annotationem ad Lucianum pag. 75.

C. G. C.